

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 30 din
Za inozemstvo 50 din

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 1, telefon št. 2455.
Celje, Strassmayrjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Mi in Bolgari

Danes pred štirimi leti je bil v Beogradu podpisan pakt o večnem prijateljstvu med našo državo in Bolgarijo. Ta pomembna obletnica nam nudi priložnost, da se pomudimo nekoliko pri odnošajih med obema slovanskima državama na Balkanu. Misel, ki nas pri tem vodi, je ista kakor pred štirimi leti, ko smo z iskrenim veseljem pozdravili sklenitev pakta, ki je brez običajnih formalnosti mednarodnih pogodb v enem samem stavku manifestiral pred svetovno javnostjo resnično razpoložnost obeh bratskih narodov. V njem smo zlasti videli uresničenje prizadevanj, da se enkrat za vselej onemogoči ponavljanje zablod, ki so v preteklosti dovedle do žalostnega prelivanja bratske krvi.

Pakt o večnem prijateljstvu z Bolgarijo pa je po našem mnenju še tedaj pomenil še nekaj več kakor samo potrditeljsko dejanskega razpoloženja širokih množic na obeh straneh meje. Njegov širši, mednarodni pomen je bil v tem, da je bistveno pripomogel k splošnemu pomirjenju na Balkanu, saj je predstavljala tako rekoč prvi naš korak in prvo našo pobudo, da podpremo Bolgarijo v sporazumnem in mirnem odraščanju onih določb mirovne pogodbe, ki bi se mogle pojmovati kot omejevanje bolgarske suverenosti in ki bi nogle v novem ozračju splošnega pomirjevanja na Balkanu ovirati delo za končni sporazum vseh balkanskih držav. Prvi sad teh naših naporov je bil znani solunski sporazum z dne 31. julija 1913, ki so ga z Bolgarijo podpisale članice Balkanske zveze in ki je Bolgariji priznal svobodo v pogledu oboroževanja. Tako je bilo delo našega velikega pokojnega vladarja Aleksandra I. Zedinitelja, nosilca ideje o balkanski vzajemnosti in prvega pobornika zблиžanja z brati Bolgariji, ter bolgarskega kralja Borisa, ki sta skupno doumela potrebo po odstranitvi vseh pregrad med obema slovanskima narodoma, kronano z uspehom za nas in Bolgare same. Tudi ta ponen beograjskega pakta o večnem prijateljstvu sta oba naroda pravilno razumela, saj sta bila že dolgo globoko prepričana, da more samo takšna politika koristiti skupnim in posebnim interesom obeh.

Zgovoren izraz tega prepričanja so bile najrazličnejše manifestacije jugoslovnsko-bolgarske vzajemnosti, ki jih je bilo od leta 1937 dalje zelo veliko na obeh straneh. Njih psihološki pomen je bil prav v ustvarjanju medsebojnega zaupanja in neporušnih mostov trajnega sodelovanja. Vsaka izmed njih je bila nov dokaz, da je beograjski pakt prav za prav samo na zunanji potrdil, kar je bilo že poprej globoko usidrano v srcih obeh narodov. Zato je razumljivo, ako sta se obe vladi tudi kasneje stalno trudili, da bi medsebojne odnose postavili na kar najbolj naravno, pa zato tudi kar najbolj pristržno osnovo.

Najpomembnejši korak na tej poti je pomenil tako zveni blejski komuniké z dne 11. julija 1939, ki sta ga podpisala tedanji predsednik bolgarske vlade dr. Kiosevanov in naš zunanji minister dr. Cincar-Marković na predvečer tragičnih zapletov v Evropi. V njem je bilo poudarjeno, da je v interesu obeh držav, ako v duhu beograjskega pakta poglobita politiko sodelovanja in uresniči čim večje gospodarsko zблиžanje; da politika neodvisnosti in nevtralnosti najbolj ustreza interesom Bolgarije in Jugoslavije, kakor tudi miru na Balkanu ter da je potrebno, da obe vladi nadaljujeta politiko dobrih in prijateljskih odnosov z vsemi sosedmi.

V tem duhu se je medtem zares uredilo marsikatero konkretno vprašanje, ki je zanimalo obe državi. Poglobljali so se kulturni in gospodarski stiki med obema državama in podpisana je bila v preteklih štirih letih marsikakšna konvencija, ki sta jo naroda na obeh straneh smatrala za potrebno. Edino večjo kalitev medsebojnega zaupanja — in to prav zaupanja med obema narodoma — pa so pomenile nepremišljene izjave vladnega poslanca Dumanova v sobranju v novembu lanskega leta o priliki razprave o odgovoru na prestolno besedo kralja Borisa z dne 28. oktobra. Njegove izjave, ki so se konkretno nanašale na Južno Srbijo, so bile tem manj razumljive, ker je tudi kralj Boris v svoji prestolni besedi glede odnošajev med našima dvema državama izrecno poudaril: »Naši odnošaji z Jugoslavijo (in Turčijo) so določeni v pogodbah, ki nas vežejo z njimi.« Strnjeno odpor vsega našega naroda pa je to nevarno kalitev odnošajev postavil v pravo luč.

Z velikim zadoščenjem smo nato 29. novembra slišali iz ust bolgarskega zunanega ministra Popova, bivšega bolgarskega poslanika v Beogradu in velikega prijatelja bolgarsko-jugoslovnskega sodelovanja, da želi Bolgarija ohraniti svoje odnose z Jugoslavijo v okviru pakta o večnem prijateljstvu, ki veže obe državi, češ da je »vprašanje naših odnošajev z Jugoslavijo preveč važno, da bi ga smeli zasenčiti slučajni pojavi.« Podobno je Popov govoril tudi 3. decembra, bolgarski ministrski

Tretja faza angleške ofenzive

Motorizirani oddelki generala Wavella prodirajo po zavzetju Tobruka z veliko naglico proti Derna in Bengaziju — 4 generali, 1 admiral in 20.000 vojakov ujetih v Tobruku, 200 topov zaplenjenih — V Eritreji prodrli Angleži 150 km daleč

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu je objavilo danes popoldne naslednje poročilo:

Libija: Zasedba Tobruka je bila končana sredi. Dosegli smo v Tobruku našli nad 14.000 ujetnikov, med njimi enega poveljnika armadnega zbora, enega divizijskega in brigadnega generala, enega admirala, kakor tudi več višjih oficirjev vojske in mornarice ter več stabelnih častnikov. Okoli 200 topov vseh vrst je padlo v naše roke, kakor tudi velike množice drugega orožja in vojnega materiala. Naše žrtve v bojih za Tobruk znašajo manj nego 500 mož. Italijanske žrtve v boju še niso točno znane. Prav sedaj odvažamo 2.000 ranjenih sovražnih vojakov.

Eritreja: Naše čete so v boju z italijanskimi četami, ki so se umaknile z ozemlja pri Kasali in so zavzele sedaj obrambne postojanke med krajema Disico in Baranto, okoli 150 km vzhodno od Kasale. Operacije se uspešno nadaljujejo.

Abesinija: Pritisk naše vojske na sovražnika vzhodno od Metenme se nadaljuje.

Kenija: Ofenzivna aktivnost naših paterol se nadaljuje.

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Odkar je bil popoldne objavljen uradni komuniké, ki javlja, da je bilo pri Tobruku dotle naštetih 14.000 italijanskih ujetnikov, se je pri nadaljnjem šteju do večera število ujetnikov pomnožilo že na 20.000.

Kairo, 23. jan. j. (AFT) V merodajnih angleških vojaških krogih se vzdržujejo danes vsaki napovedi glede načrtov angleškega vrhovnega vojnega poveljstva za nadaljevanje vojaških operacij v Libiji. Angleško vojno poveljstvo namreč noče dati Italijanom nikakih podatkov, ki bi jim utegnili služiti v organizaciji novega odpora, glede katerega še ni mogoče dogoniti, kje ga Italijani pripravljajo. Zaen-

krat se lahko reče, da je položaj na bojišču zdaj naslednji:

Po podatkih, ki so bili na razpolago danes jutraj, obstojita le še eno ali dve izolirani gnezdi, v katerih Italijani še nudi odpor izven Tobruka, dočim so bile vse glavne obrambne točke že včeraj opoldne trdno v angleških rokah. Danes jutraj so angleške čete prispele že do višavja zavzele nekaj italijanskih postojank. Pričakuje se, da bodo že v najkrajšem času prvi angleški oddelki popolnoma odrezali tudi vse obalno področje pri Ciren. Ni mogoče reči, ali bodo Italijani uredili nove obrambne črte še pred tem mestom. Bolj verjetno je, da se bodo ponotno utrdili še dalje proti zapadu.

Kolikor je znano angleškemu poveljstvu, niti Derna niti Ciren nista utrjeni, razen, kolikor sta bili mogoče utrjeni prav v zadnjem času. Zaradi tega zavojevanje Derna in Ciren nikakor ne bi predstavljalo za angleško armado tako velikih težav, kakor jih je bilo treba premagati pred Bardijo in Tobrukom. Nadaljevanje angleške ofenzive v tej smeri ima torej velike izgleda, da se bo gladko in naglo razvijalo.

London, 23. jan. s. (Columbia B.S.) Po padcu Tobruka so danes v angleških merodajnih krogih izražali prepričanje, da bodo Angleži še do pomladi lahko zavzeli tudi Bengazi, ki leži nekaj nad 300 km zapadno od Tobruka. Smatrajo, da je sedaj že prepozno, da bi Nemci v Cirenajki Italijanom mogli pomagati, tudi če bi se za to odločili. Prihodnja etapa angleške kampanje v Libiji bo najbrž napad na Derno, kjer bodo Italijani Angleže najbrž zopet skušali zadržati. Smatrajo pa, da bo že kmalu lahko general Wavell po potrebi poslal del svoje kopne vojske na pomoč tudi Grkom v Albanijo.

Derno v Libiji. Več ton bomb je bilo vrženih na vojašnice in druge vojaške objekte. Povzročeni so bili veliki požari in eksplozije že ob prvem napadu, poznejše skupine pa so se povečale požare. Končno je bilo videti požare 130 km daleč in eksplozije so se ponavljale še, ko so bila angleška letala že na povratku. Včeraj so angleški bombniki napadli vojašnice v Apoloniji, 80 km zapadno od Derna. V teku ofenzive proti Tobruku so v tork angleški bombniki ponovno bombardirali Tobruk. En bombnik se z napadom na Tobruk ni vrnil v svoje oporišče.

Angleška lovka letala so vršila ponovno patrolne polete v podporo angleški kopni vojski pri Tobruku 26 milj zapadno od Tobruka je prišlo do letalske bitke z italijanskimi lovci. V teku te bitke je bil en sovražni monoplan sestreljen, prav tako pa je izgubljeno eno angleško lovsko letalo.

Na otoku Rodu je bilo ponoči napadeno letališče v Marizzi. Vrženih je bilo mnogo bomb in povzročeni so bili požari med vojaškimi zgradbami.

V Vzhodni Afriki so angleški bombniki napadli Adad in Asab.

V Albaniji so angleška letala včeraj bombardirala vojaške zgradbe v Beratu. Vse bombe so padle med odredene cilje. Prav tako so bile bombardirane večje skupine sovražnih vojaških vozil na cesti med Klisuro in Beratom. Italijanska lovka letala so skušala intervenirati ter se je razvila kratka letalska bitka. Vsa angleška letala so se vrnila s teh operacij.

Haile Selasi pošilja čete v Abesinijo

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Iz Khatuma poročajo, da je danes abesinski cesar Haile Selasi osebnostno izročil poveljstvo nekere abesinskega oddelka avstralskemu častniku in štirim avstralskim kararnim. Oddelek odide sedaj s posebno težavno nalogo v Abesinijo v boj proti Italijanom. Haile Selasi je imel na oddelku pred odhodom še kratke bodrilen nagovor.

Italijansko poročilo

Avstralsci prodrli v mesto Tobruk — Križarka „San Giorgio“ pogrnana v zrak — Nekateri utrdbi se še drže

Rim, 23. jan. n. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi svoje 230. službeno vojno poročilo, v katerem beleži o bojih v Afriki.

Srditi napadi na utrdbi trdnjave Tobruk so se včeraj ves dan nadaljevali. Sele v popoldanskih urah so Avstralsci prodrli v mesto Tobruk, kjer je bilo medtem vse zažgano. Stara vojna ladja „San Giorgio“ je bila z dinamitom pogrnana v zrak. V zapadnem sektorju trdnjave se nekatere utrdbi še drže in s skrajnimi silami upirajo sovražniku. Italijanske sile v Tobruku so bile sestavljene iz ene same divizije ter nekaj oddelkov mornarjev in granicarjev. Sovražnik sam priznava, da so bile izgube njegovih pet napadajočih divizij prav posebno velike.

Naša letala so bombardirala sovražne zbirajoče se čete. Sovražna letala so napadla nekaj krajev v Libiji, a so napravila le malo škode.

V vzhodni Afriki akcije topništva in paterol na sudanski fronti v okolici Galabata. Sovražnik je napadel Kerub, a je bil s protinapadi odbit in je imel precejšnje izgube.

Na Egejskem morju so skušala sovražna letala napasti neko naše letalsko oporišče. Protiletalska obramba, ki je naglo reagirala, jim je zaprla pot, tako da so se morala umakniti, ne da bi napravila kako škodo. Naše protiletalske baterije so zadale in sestrelile eno sovražno letalo, ki se je še v zraku vnelo. Naša lovka letala so sestrelila v bližini nekakega sovražnega letalskega oporišča neko drugo sovražno letalo, ki je bilo opremljeno s pripravo za start s katapulta.

V noči od 22. na 23. t. m. so angleška letala napadla Catanio in še en kraj na Siciliji. Škode ni bilo nobene.

Križarka „San Giorgio“

Rim, 23. jan. n. (Stefani) Italijanska križarka „San Giorgio“, ki je bila zasidrana v tobruški luki in jo je njena lastna posadka pogrnala v zrak, predno so avstralske čete vdrle v Tobruk, spada med najstarejše vojne ladje. Zgrajena je bila poleg nekaterih drugih enakega tipa v ladjedelnici Castellamare v letih 1905 do 1910. Spočetka je imela brzino 22 km na uro, z leti pa je znatno izgubila od te brzine, tako da sedaj ni bila več za rabo v borbah na morju. Zaradi tega se je vsidrala v Tobruku in je služila kot topniška postojanka za borbo proti sovražnim letalom in ladjam. To ji je tudi v znatni meri uspelo.

Maršal Graziani

zgubil 11 divizij

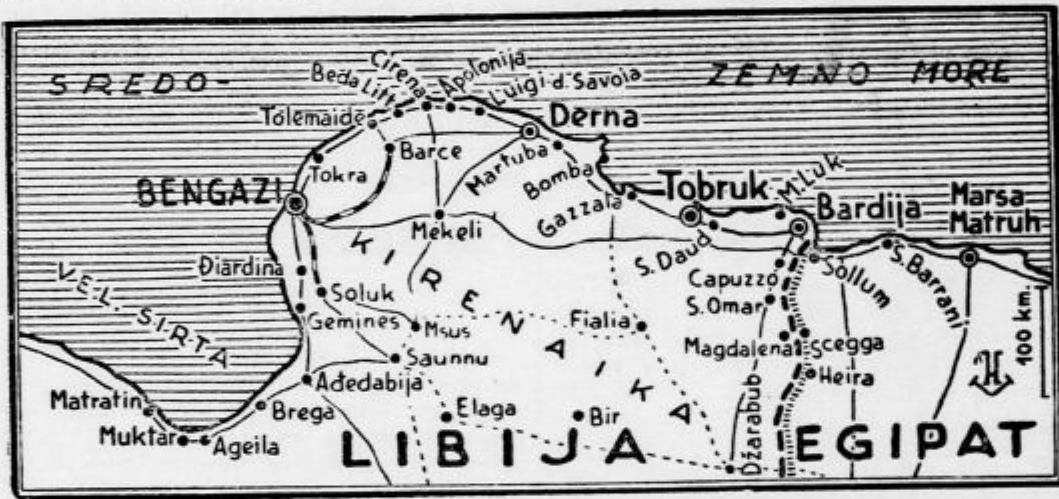
Angleži poročajo, da so od začetka ofenzive 9. decembra ujeli okrog 100.000 Italijanov

Kairo, 23. jan. j. (AFT) V merodajnih angleških vojaških krogih podajajo danes naslednjo bilanco velike angleške ofenzive v egiptski Zapadni puščavi, ki je bila v sedanjih fazi zaključena s padcem Tobruka:

V teku angleške ofenzive so se italijanske izgube večale v istem tempu, kakor je ofenziva napredovala. Od 9. decembra dalje so Italijani izgubili 11 divizij kar se lahko smatra praktično kot dve tretjini celotne italijanske vojske v Libiji. Teh 11 divizij je bilo ali uničenih ali ujetih, ali pa razpršenih. Približno 100.000 italijanskih vojakov je padlo v angleške roke. Razen prestolniskih divizij so bile v teku ofenzive v Zapadni puščavi uničene prva, druga in četrta divizija milice, dalje prva in druga libijska divizija ter motorizirana divizija generala Maestija, ki je padel na bojišču. V teku naskoka na Tobruk je bil ujet tudi celotni 22. italijanski armadni brat skupaj z njegovim poveljujočim generalom. Od 11 divizij, ki so jih Italijani izgubili v tej ofenzivi, jih je bilo 9 uničenih, predno se je pričelo obleganje Tobruka, dočim sta po padcu Tobruka padli Angležem v roke še dve diviziji. Pri tem pa niso upoštevanji pomožni oddelki italijanske armade, tako da se lahko trdi, da bo skupno število italijanskih ujetikov, ki so pri padcu Tobruka prišli v angleške roke, znatno večje kakor dve diviziji. Tudi po padcu Bardije se je izkazalo, da je bilo končno število italijanskih vojni ujetnikov znatno višje od spčetka navedenega števila.

Angleške izgube v tej veliki ofenzivi so bile prilično majhne.

Kar se tiče padca Tobruka, pomeni to za Italijane nedvomno zelo hud udarec. Kako so Italijani cenili Tobruk, se najbolje vidi iz pisanja lista „Giornale d'Italia“, ki je pred dvema tednoma izrazil veliko zaupanje v uspešno obrambo tega mesta. „Giornale d'Italia“ je tedaj na 1. sil, da se italijanska četa ne bodo takoj umaknile v tobruške utrdbi, marveč bodo nudile pozlativni odpor pred Bardijo in Tobrukom. Obrambne črte okrog Tobruka so bile po izjavi lista izredno dobro utrjene, tako da je bilo pričakovati,



30 urni boji

Tobruk je imel 150 utrjenih postojank:

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Po poročilih angleških in ameriških vojni poročevalcev so bili boji na Tobruku v gotovem oziru hujši nego boji za Bardio. Tobruk je bil zelo močno utrjen. Trdnjavski pas je šel okoli 150 utrjenih postojank. Velik del izmed njih je bil poleg tega občan še s pastmi proti tankom in z bodečo žico. Vse utrdbi je obkrožala dvojna pregraja bodečih žic, kakor tudi 4 m globok in 5 m širok jarek proti tankom. Kjer je ta jarek prenehal, so bila tla posuta z nešteti minami proti tankom.

Poročevalci „United Press“ javlja, da bi bili kljub vsem tem oviram Angleži že prvi dan ofenzive zavzeli Tobruk, če bi bili imeli zvečer samo še eno uro časa, oziroma, če ne bi bili tako štedili s človeškim materialom. Tako pa je padel Tobruk šele 30 ur po pričetku napada.

Posebni poročevalci angleške radijske družbe pravi, da so napad na Tobruk otvorili angleški bombniki s silovitim bombardiranjem trdnjave. Ta letalski napad je bil najhujši, kar so jih doslej Angleži v Afriki izvedli. Italijani so prav tako odgovorili z izredno močnim ognjem protiletalskega topništva. Drugega dne, ko se je napad že pričel, so pri operacijah pomagala kopni vojski izvidniška letala tipa Lissander, ki so dajala angleškemu topništvu navodila pri ciljanju. Ta letala so vršila

svojo nalogo kljub najhujšemu ognju protiletalskega topništva. Že po 4. urah borbe so Angleži v tork zajeli 5.000 italijanskih vojakov ter so bili dokaj globoko v tobruškem trdnjavskem pasu.

Sodelovanje svobodnih francoskih čet

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Agencija generala de Gaullea AFI javlja, da so pri zavzetju Tobruka sodelovala tudi de Gaulleove svobodne francoske čete, in sicer oddelki z otoka Cipra, ojačeni s prestavolci iz Sirije. Enako, kakor že pri Bardiji, so bili ti francoski oddelki tudi pred Tobrukom v prvi frontni črti. Agencija javlja dalje, da bodo svobodne francoske čete v Egiptu v kratkem prejele znatna ojačenja. Čete so pod poveljstvom admirala Catrouxa bivšega guvernerja Indokine, ki je poseben pooblaščenec generala de Gaullea v Egiptu.

Srditi letalski napadi

Kairo, 23. jan. s. (Reuter) Poveljstvo angleške letalstva na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem poročilu: V noči od ponedeljka na torek so angleški bombniki ponovno silovito napadli

mednarodnega razvoja zavladala velika negotovost glede bolgarske zunanje politike in so se iz raznih virov nakazovale že vse mogoče odločitve, ki bi prav gotovo ne pomenile pomirjenja v tem predelu Evrope.

Tako se je tudi v kritični fazi manifestiral soglasje čustvovanj in gledanj obeh bratskih narodov, ki sta poklicana, da skupno stvorita najtrdnjejši stebra miru na Balkanu. Najboljše sredstvo za to pa je beograjski pakt o večnem prijateljstvu, ki je že štiri leta veren tolmač pravih razpoloženj obeh narodov. Zato je bolgarska vlada čez noč lahko razpršila vse pomisleke, ko je z upoštevanjem javnega razpoloženja — mimo vseh »slučajnih pojavi« — spet postavila odnose med našima državama na ono najtrdnjejšo osnovo, ki je lahko nudi medsebojno zaupanje širokih ljudskih množic. Iskreno želimo, da bi pri tem ostalo tudi v bodoče na korist in srečo vseh južnih Slovanov.

predsednik Filov pa je v svojem govoru v Ruščuku 12. t. m. pripomnil, da so odnošaji Bolgarije z ostalimi državami, zlasti s sosedi takšni, kakor jih je bil prikazal minister Popov v navedenih svojih govorih. Filov je tedaj govoril tudi v duhu blejskega komunikéja, ko je poudaril, da hoče Bolgarija še nadalje voditi politiko miru in ostati izven konflikta, obenem pa se z vso odločnostjo postaviti v bran, ako bi bile njene svoboda, neodvisnost in samostojnost ogrožene od kogarkoli.

Kakor vse prejšnje izjave odgovornih bolgarskih državnikov, je naš narod tudi te poslednje sprejel z zadovoljstvom na znanje, ker je ostal zvest prvotni zamisli trajnega prijateljskega sodelovanja med obema narodoma, kakor je tudi bolgarski narod pokazal, da je tej ideji iskreno in globoko udan. Bolgarska zagotovila pa so nas tem bolj razveselila, ker so bila izrečena v dobi, ko je zaradi splošnega

Posveti v Tokiu

Tokio, 23. jan. j. (Domei). Predsednik japonske vlade princ Konoje je danes sklical ponovno konferenco članov vlade ter vrhovnih poveljnikov posameznih formacij japonske oborožene sile. V zvezi s to konferenco je bilo z merodajnega mesta sporočeno, da bodo člani vlade in člani vojske razmotrivali vojaški položaj na Kitajskem.

Tokio, 23. jan. j. (Domei). Poveljstvo japonskega pomorskega oporišča na obali Francoske Indokine objavlja službeno poročilo, po katerem so močne skupine japonskih letal včeraj snet hudo bombardirale mesto Kunming, ležeče na skrajnem koncu burmanske ceste. Kakor znano, je Kunming prestolnica južnokitajske province Jünan. Napad japonskega letalstva je bil izredno uspešen in so bili praktično uničeni vsi važni vojaški objekti.

BRATSTVO IN PRIJATELJSTVO MED JUGOSLAVIJO IN BOLGARIJO

Izjavi našega in bolgarskega zunanjega ministra ob štiriletnici pogodbe o večnem prijateljstvu

Beograd, 23. januarja. AA. Ob štiriletnici jugoslovensko-bolgarskega pakta o večnem prijateljstvu je dal zunanji minister Cincar Marković za bolgarski tisk sledečo izjavo:

»Oba naša naroda sta pred štirimi leti z iskrenim zadovoljstvom pozdravila podpis pakta o večnem prijateljstvu, ker sta bila prepričana, da politika dobrega sosedstva in širokega sodelovanja zagotavlja tako Bolgariji kakor Jugoslaviji velike koristi. Ne smemo izgubiti izpred oči tudi vseh dobrih rezultatov, ki sta jih naši državi dozdaj dosegli, držbe se te politike, tako pri ojačevanju medsebojnih zvez in gospodarskega sodelovanja, kakor tudi na področju mednarodne politike. Ostani- mo tudi v bodoče zvesti duhu pakta, ki odgovarja željam in čustvom naših bratskih narodov, in najdimo v njem trdno oporo za izvedbo miroljubne politike, za katero se v sedanjem težkem položaju zavzemata i Bolgarija i Jugoslavija.«

Sofija, 23. januarja. AA. Za štiriletnico sklenitve pakta o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo je dal zunanji minister Popov dopisniku agencije Avale naslednjo izjavo za jugoslovanski tisk:

»Na današnji dan pred štirimi leti je bil v Beogradu položen temeljni kamen za politiko miru, prijateljskega sodelovanja in medsebojnega zaupanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. To je bilo storjeno s paktom o večnem prijateljstvu, v katerem so dobile svoj izraz želje obeh bratskih narodov, da bi med seboj živela v sporazumu. S paktom so bile likvidirane metode preteklosti, ki so ločile oba naroda in so s tem slabile njuno življenjsko in odprano silo. Od tedaj pa do danes so se odnosi med obema državama razvijali v duhu iskrenega prijateljstva in sodelovanja. Zaradi pakta o večnem prijateljstvu sta mogla oba naroda v medsebojnih odnosih, ki so s paktom nastali, mirno pričakovati usodne dogodke, ki so nastopili v Evropi ta čas in ki so pokazali, da je bil

ta pakt nujen. Pakt vsebuje nekaj zelo zdravega in trajnega, ker je spaja- joča vez med Jugoslavi in Bolgari, ki hočejo biti pionirji svoje lastne sreče. Prežeti z ideali, na katerih stoji pakt, bodo z največjim mirom in zaupanjem gledali v jutrišnji dan. Pri- srčno prijateljstvo, ki ju veže je jam- stvo za mirni razvoj, naoredek in uspeh obeh narodov.«

Naš poslanik pri Popovu

Sofija, 23. jan. AA. Jugoslovanski po- oblašeni minister v Sofiji Vladimir Mi- lanović je danes popoldne obiskal zuna- njega ministra Ivana Popova in ostal z njim v daljšem, zelo prišrčnem razgovo- ru.

Pakt z Madžarsko predložen parlamentu

Budimpešta, 23. januarja. AA. (MTI). Predsednik vlade grof Teleki je predložil parlamentu zakonsko predloga o odobritvi pristopa Madžarske k trojnemu paktu in o odobritvi dogovora o večnem prijateljstvu med Madžarsko in Jugoslavijo.

Nejasen položaj v Rumuniji

Dočim rumunska vlada izjavlja, da je general Antonescu že docela gospodar položaja, pa se po drugih virih boji med obema skupinama legionarjev in vojaštvom še vedno nadaljujejo

Budimpešta, 23. jan. p. Po vesteh iz Bu- karesta je položaj v Rumuniji še nade- la vznemirljiv in kritičen. V zadnjih 24 urah so se neprestano razvijali boji med le- gionarji in redno vojsko. Doslej se še ni mogla dobiti jasna slika o položaju, dej- stvo pa je, da se ni povsod v državi vzpostavil red in mir. Prebivalstvo ži- vi v mnogih krajih v paničnem razpolo- ženju ter se drži zelo pasivno. Po ra- nih vesteh je general Antonescu proglasi- obredno stanje po vsej Rumuniji, vse pa kaže, da je ta ukrep prišel prepozno in da bo imel zelo malo uspeha. Ka- tiki boji med legionarji in vojaštvom so zavze- li toliko razmah, da je povsem negotov, kdaj in kako se bodo končali. Po raznih zna- lnihih razporeda general Antonescu sa- mo z enim delom vojske in si e p/ z oim, čigar poveljniki so pristali umirjenega Jurja Madgeara.

List »Pest« ki poroča o teh dogodkih na podlagi vesti legionarskih radijskih postaj v Rumuniji in informacij bezun- cev, trdi, da obstojajo v velikem d lu rumunskega prebivalstva sicer močne simpatije za generala Antonsca, k pa niso mo- zle preprečiti, da se ne bi Rumu- nija v sedanjem času razdelila v dva ta- bora, ki sta med seboj v krvavi držav- ljski vojni.

Po najnovejših informacijah se je zve- delo, da so se pristajem Zelenke garde v mnogih krajih pridružili tudi km tji, lar je še bolj povečalo zmešnjavo v Ru- muni- ji. Listi poročajo da so te fetske in brzjavne zveze z Bukarešto še vedno prekinjene in da so se mo- zle samo od beguncev zvedeti podrobnosti o kr a ih bojih v rumunski prestolnici in drugih mestih. Najhujši boji so bili v Bukarešti in v Braşovu.

Doslej še ni znano kje se mudi ge- neral Antonescu. Prav tako ne ve- lo za kraj, kjer se mudi vodja legionarjev Ho- ria Sima. Ne potrjujejo se nme- re- šnje vesti, po katerih naj bi bil odpo- val v Berlin in ne vedo, ali je siloh v Bukarešti. Člani Zelenke garde imajo za sedaj v Bukarešti v svoji oblasti glav- no pošto in telefonske postaje. Po nekati- h vesteh je radijska centrala Zelenke garde objavila, da je general Dracalina krenil na čelu 5. armijskega zbora v Buter-šo. Doslej pa še ni znano, ali je to vojaš- tvo na strani generala Antonsca ali na strani Zelenke garde. General Dracalina je znan kot eden najhujših rumunskih višjih oficirjev. Po drugih vesteh so me- sta Konstanca, Jassy, Ploesti, Predeal in še nekatera druga važna mesta v ob- lasti Zelenke garde. Gotovo številno edine rumunske vojske mornarice in letalstva se je pridružilo upornikom.

Tudi iz južnega Erdela prihajajo vzne- mirljive vesti. Po teh vesteh je v Velikem Sibinju, Temišvaru in Lugosu prišlo prav tako do velikih krvavih spopadov. Z ru- munske strani ponovno potrjujejo, da so vse vojaške posadke v Konstanci, Braili in Galacu pridružile Zelenki gardi.

V nasprotju s temi vestmi pravi neka oficijelna objava generala Antonsca, da so vojaške oblasti v državi na razpolago vladi. Dejstvo je, da v mnogih krajih simpatizirajo policijske prefektore z le- gionarji, kar je glavni razlog, da se vo- jaškimi oblastem doslej še ni posrečilo vzpostaviti popolni red.

Objava rumunskega poslaništva

Beograd, 23. jan. p. Nocoj ob 19. je ru- munske poslaništvo v Beogradu izšlo na- slednjo objavo:

Upor legionarjev je bil popolnoma in povsod zadušen. General Antonescu je povsem gospodar položaja po vsej državi, tako v prestolnici kakor tudi v pokrajini. Povsod sta bila vzpostavljena popolni red in mir. Izdani so bili potrebni ukrepi, da bo general Antonescu mo- cel tudi v hodo- branosti red v državi. Vojska je povsod po- dala dokaze učenosti, zvestobe in ispi- lne. Vse, kar je objavila neka radiopostaja v Rumuniji ki je bila v oblasti upornikov, zlasti o tem da se je vojska pridružila njihovu gibanju, je navadna izmišljotina. Vsa vojska, od najvišjega generala pa do najnižjega vojaka, je kakor en sam zid

za generalom Antonescu, da brani notra- nji red in mir.

Radio postaja v Bukarešti, ki se je do- slej v odmorih javljala z legionarskim zna- ksm, je oddajanje tega znaka ukinila ter svira odslej rumunsko narodno pesem. Po ura- nih poročilih je skupno število smrtnih žrtev zadnjih igredov v Bukarešti 2, v Ploestiju 4, v Braşovu 15, v Transilvaniji 7.

Sofijske informacije

Sofija, 23. jan. p. Po vesteh iz Rumu- nije je položaj vlade generala Antonsca zelo težaven, ker je del rumunske vojske prestopil na stran upornikov in pristajev Zelenke garde. Po zadnjih vesteh so upor- niki zavzeli pomorsko oporišče Konstanca ter letališče v Craiovi. Razen tega so se vsi polastili tudi nekaterih ministrstev v Bukarešti. Trdijo, da je vodja legionar- jev Horia Sima kljub vsemu odpoval po določenem programu v Berlin.

Poziv legionarjev prebivalstvu

Budimpešta, 23. jan. p. Ob 16.30 se je v Budimpešti zvedelo, da je neka radiocen- trala rumunskih legionarjev izdala danes dramatičen poziv na prebivalstvo. Vsi Ru- muni so bili pozvani naj ustavijo preli- vanje krvi. V neki drugi radijski oddaji so

Pozicijski boji v Grčiji

To grških poročilih so dobili Italijani v Albaniji zelo močna ojačenja in so deloma prevzeli iniciativo

Atene, 23. jan. j. (AR). Vojaški opazo- valci na albanski fronti poročajo, da so večer vojaške operacije na vseh frontnih odsekih znatno oživele. Močna ojačenja, ki so jih v zadnjih tednih dobili zlasti Itali- jani, so v toliko ojačila položaj italijanskih čet, da prehaja pobuda v ofenzivnih ope- racijah vsaj na nekaterih odsekih fronte vse bolj na stran Italije.

Na osrednjem frontnem odseku pri Te- peleniju so italijanske čete izvršile s svojih višinskih postojank večer več močnih napadov na grške postojanke. Po krvavih borbah so bili naskoki slednjič odbiti z velikimi izgubami za Italijane. Grki so zaplenili precejšnjo množino italijanskega vojnega materiala ter ujeli 150 vojakov. Grki so se v obrambi posebno uspešno po- služevali lahkega gorskega topništva. Te- žko grško topništvo je večer ves dan bom- bardiralo cestni odsek od Klisure proti Be- ratu, v kolikor je pod grško kontrolo. Omenjeno cesto so hudo bombardirala tu- di grška letala.

Na severnem frontnem odseku so bili močnejši spopadi med grškimi in italijan- skimi izvidniškimi četami ob izviru reke Skumbe ter v zgornjem delu doline reke Devoli. V dolini reke Skumbe so Grki na področju vasi Maline izvršili nato več mo- čnih napadov na italijanske postojanke. Glede na trdnost italijanskih postojank na tem odseku in močno ojačenje italijanskih posadke, pa Grkom ni uspelo doseči za- stavljene cilja. Izkazalo se je zlasti, da imajo Italijani v postojankah na tem od- seku zelo močno topništvo, proti kateremu bodo morali Grki šele postaviti svojo artilerijo, predno bodo imeli napadi na tem odseku izgleda na uspeh. Italijansko top- ništvo na Mokri planini je v kratkih pre- sledkih skoraj ves dan bombardiralo grške postojanke na odseku pri Podgradcu. Gr-ško topništvo je odgovarjalo. Letalstvo se na tem frontnem odseku ni udeleževalo v večjem obsegu.

Z južnega frontnega odseka o večeraj- snjih operacijah ni podrobnejših poročil videti pa je, da se je na jugu večer zelo udeleževalo letalstvo. Grška letala so ves dan napadala italijansko frontno ozemlje, dočim je italijansko letalstvo izvršilo po- sebno močan napad na Janino.

Grško vojno poročilo

Atene, 23. januarja. AA. (At. ag.) Po- ročilo vrhovnega poveljstva grških čet št. 88, ki je bilo objavljeno, snodi pravi: Kra- jevni nastopi so bili uspešno zaključeni. Zajeli smo 150 sovražnih vojakov ter za- plenili mnogo vojnega gradiva. Naše letal-

bili obdolženi protizidariji, da so z oro- žjem napadli pristaje Zelenke garde. Prav tako je radiopostaja Zelenke garde pozva- la legionarje, naj vztrajajo na postojan- kah, ki so jih zavzeli. Govornik legionar- ske radiopostaje stalno naglašja, da želi ostati legionarsko gibanje na strani Nem- čije, da pa mora priti vlada pod vodstvo najbolj zanesljivih članov Zelenke garde.

Döringov morilec še ni bil ustreljen

Budimpešta, 23. jan. p. Po vesteh iz Bu- karesta niso resnična poročila tujih no- vinarjskih agencij, da je bil atentator na nemškega majorja Döringa že ustreljen. Tako potrjujejo z uradne strani, da je atentator še vedno živ in da ga rumunske preiskovalne oblasti še nadalje zasliše- ju, ker bi rade razjasnile, v koliko je aten- tat v zvezi s sedanjimi dogodki v Rumu- niji. Iz istega vira se je zvedelo, da so pre- iskovalne oblasti pri zaslišanju aten- tatorja zvedele za neke nove podrobnosti, ki pa se za sedaj še ne morejo objaviti.

Vpoklicli na Madžarskem

Budimpešta, 23. jan. s. (Columbia B. S.) Opaženo je bilo, da je bilo na Madžarskem zopet v poklicanih pod orožje večje število rezervistov. Verjetno je ta ukrep v zvezi s pokrajam v Rumuniji.

stvo je uspešno bombardiralo sovražne voj- ne naprave na bojišču. Vsa naša letala so se neoposkodbano vrnila na svoja oporišča. Snodnje uradno poročilo ministrstva za notranjo varnost pravi: Sovražno letalstvo je metalo bombe na vaše predele pri Ja- nini, človeških žrtev in stvarne škode pa ni bilo.

Dosedaj padlo 7700 Grkov

Beograd, 23. jan. n. (SDA). V Grčiji so bili večer objavljeni službeni podatki o dosedanjih izgubah grških vojnihi sil, po katerih je padlo od 28. oktobra do posled- njih dni 158 oficirjev in 7.565 podoficirjev in vojakov. Vsteti so tudi oni, ki so umrli po lazaratih in vojaških bolnišnicah.

Italijansko poročilo

Rim, 23. jan. n. (Stefani). V današnjem službenem vojnom poročilu pravi vrhovno poveljstvo italijanske vojske o položaju na grški fronti:

Na grški fronti operacije krajevnega značaja. Sovražniki so bile prizadejane ob- čutne izgube. Sovražne čete so bile raz- pršene. O priliki napada sovražnih letal na neki kraj v Albaniji, se je eno naše lov- sko letalo pogotovo proti sovražniku. En sovražni aparat je bil en, ostala so bila pogotovo v beg.

General Cavallero prispel v Albanijo

New York, 23. jan. s. Columbia B. S. javlja, da je general Cavallero prispel v Albanijo.

Italijani prenehali napadati pri Klisuri

Atene, 23. jan. s. (Columbia B. S.) Po poročilih ameriških novinarjev z bojišča v Albaniji, so morali Italijani po dvodnevi bitki prenehati s svojim napadom sever- no od Klisure ter so sedaj na umiku.

Mobilizacija Grkov v Egiptu

Kairo, 23. jan. j. (Havas). Tukašnji gr-ški konzulat je odredil mobilizacijo vseh v Egiptu živčih grških državljanov v sta- rosti 19 do 45 let. Novi vojni poklicanci bodo tvorili poseben vojaški odred, ki bo nosil naziv »egipčanska kolona Grkov«.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Donovan v Beogradu

Rooseveltov odposlanec je obiskal predsednika in pod- predsednika vlade ter zunanjega ministra

Beograd, 23. jan. p. Snoci je prispel v Beograd Rooseveltov odposlanec polkovnik Donovan, ki so ga sprejeli na postaji ame- riški poslanik Bils Lyne z osebjem svoje- ga poslaništva ter večjim številom tujih in domačih novinarjev. Polkovnik Donovan je simpatičen mlajši človek, ki se je z mnogo humorja razgovarjal z novinarji, katerim pa je odklonil vsako politično izjavo. Med drugim jim je povedal, da se mu je v So- fiji pripetila manjša nezgoda. Na postaji ga je tik pred odhodom nekdo okra- del ter mu je poleg drugega odnesel tudi po- tni list, tako da je prišel v Beograd brez njega. Po zaslugi ameriškega poslanika v Sofiji ter po ljubeznivosti bolgarskih in naših obmejnih oblasti pa je njegova pot kljub temu potekla brez sitnosti.

Polkovnik Donovan je dopoldne porabil precej časa za ogled Beograda, popoldne

pa je sprejel v prostorih ameriškega po- slaništva večjo skupino novinarjev. Na vprašanje, kak je namen njegovega obiska, je odgovoril, da se je sestal s predse- dnikom vlade Dragišo Cvetkovićem in da se bo prav tako sestal tudi s podpredsednikom vlade dr. Mačkom ter zunanjim ministrom dr. Cincar Markovićem. Povedal je, da je doslej obiskal Egipt, Grčijo in Bolgarijo, iz Jugoslavije pa se bo ponovno vrnil v Bol- garijo, od koder bo nadaljeval pot v Tur- čijo, Palestino, Egipt in nazaj v Ameriko. Upa, da bo sredi februarja že zopet v Ze- dinjenih državah. »Prišel sem — je de- jal —, da vidim in proučim razmere, ne pa da dajem kakšne pobude.

Ob 17. je polkovnik Donovan obiskal pod- predsednika vlade dr. Mačka, ob 19. pa zu- nanjega ministra dr. Cincar-Markovića.

Spomladi vdorni poizkus na angleško otočje

Angleži so v noči na četrtek napadli Düsseldorf, v sredo čez dan nemška letališča v Franciji, v Angliji pa že tretji dan ni bilo alarmov

London, 23. jan. s. (Reuter). V zvezi z večerajšjo razpravo v spodnji zbornici, v kateri je več poslancev govorilo o mož- nosti skorajšnjega napada nemške vojske na Anglijo, se baviyo danes tudi skoro vsi angleški listi s to možnostjo ter izražajo mnenje, da je pričakovati poskusa nem- škega vdora v dve ali tri mesece.

»Daily Express« pravi, da sta Hitler in maršal Keitel že dovršila načrte za vdor in da bodo ti načrti kmalu stopili v akcijo. Obenem bo Nemčija poskusila pomagati tudi Italiji na sredozemskem bojišču. V primeru nemške vojaške intervencije v Sredozemlju bi bilo predvsem pričakovati, da bodo Nemci poskusili: Angležem za- preti zapadni del Sredozemskega morja, tako da angleško vojno brodogradnjo ki je sedaj v Sredozemlju, ne bi moglo več v Anglijo na pomoč, če bi bilo to ob začetku vdora potrebno.

Za izvedbo takega načrta v zapadnem Sredozemlju pa si hoče Nemčija za- gotoviti sodelovanje Francije in po možno- sti tudi njeno vojaško pomoč v severni Afri- ki. Predvsem bi želeli dobiti Nemci v roke Bizerto, da bi popolnoma kontrolirali Si- cilski kanal.

Nemška vojaška intervencija v Sredo- zemlju pa ne izključuje še druge možnosti, namreč poskusa napada na angleške po- staji v vzhodnem delu Sredozemlja, preko Turčije. Vse te hipoteze o možnosti nem- skih vojaških načrtov pa predpostavljajo, da bodo Nemci skušali izvesti operacije v Sredozemlju kot del velikega načrta v katerega spada tudi istočasni vdor v An- glijo. Obstoji pa še druga možnost, da bodo operacije na obeh frontah proti An- gliji in v Sredozemlju, izvedene popolno- ma ločeno.

Angleški napad na Düsseldorf

London, 23. jan. j. (Reuter). Angleško le- talstvo je v minuli noči spet v večjem ob- segu izvršilo napade na Nemčijo. Kakor javlja letalsko ministrstvo, je bil pogla- vitni cilj angleških bombnikov Düsseldorf z okolice, bombe pa so bile vržene tudi na več drugih krajih v Poruhurju. Napade so izvedle le manjše skupine angleških bombnikov, in to navzlic izredno neugod- nemu vremenu. V zaslednem ozemlju so angleška letala bombardirala dve letališči.

Večarj podnevi so angleška letala v okviru izvidniških poletov izvršila tudi več napadov na sovražniško brodograd- njo v bližini francoske obale Rokavskega preli- va, nasproti Doveru. Nekaj bomb so vrzla letala tudi na razne vojaške objekte v bli- žini obale. Posamezne vojaške objekte so letala obstrlevala tudi s strojnimi. Po- sebno aktivni sta bili dve izvidniški eska- dri, v katerih je sodelovalo tudi 6 poljskih pilotov. Ti so dosegli zlasti omejene uspehe pri napadih na sovražniškova le- tališča v severni Franciji, kjer je bilo na letališčih Le Touquet uničenih več sovra- žnih letal vrste Messerschmitt 109, ter na nekaj drugih letališč, ki le še v gradnji. Padelci letali so nadalje napadli in raz- pršili neko sovražno kolono tovornih av- tomobilov ter s strojnimi obstrlevali skupino 6 Messerschmittovih letal na

francoskem letališču pri Montreuilu. Z vseh vseh poletov se le eno angleško le- talo ni vrnilo.

Tretja mirna noč v Londonu

London, 23. jan. j. (Ass. Press). Minula noč je bila že tretja za povrstjo, ki je v pretežnem delu Anglije potekala povsem mirno. Niti v Londonu niti na industrijs- kem področju srednje Anglije, niti v pasu zapadnih in jugozapadnih angleških luk ni bil nikjer dan letalski alarm. Posamezna nemška letala so se pojavila edinele nad posameznimi daleč narazen ležimi cilji ob vzhodni angleški obali. Tu je bilo vr- ženih nekaj bomb, ki pa so povzročile le malenkostno škodo. Ni poročil, da bi bili napadi kje zahtevali človeške žrtve. Po mnenju angleških vojaških krogov je vzrok velikega zastoja v delavnosti nemškega le- talstva nad Anglijo izredno neugodno me- gleno vreme, ki onemogoča napadalne po- lete v nizkih višinah, dočim obstoja v višjih zračnih plasteh nevarnost zaledenitve.

London, 23. jan. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javlja v svojem da- našnjem večernem komuniqueju: Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je imela te- kom današnje dne mahan obseg. Bombe so bile vržene na tri točke ob obali Vzhod- ne Anglije. Nekaj hiš je bilo poškodovanih. Nihče ni bil pri teh napadih ubit in zelo majhno število oseb je bilo ranjenih.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 23. jan. n. (DNB). Vrhovno po- veljstvo nemške vojske je objavilo danes dopolne naslednje službeno vojno poročilo: Neka vojna ladja, ki operira v ocean- skih vodah, je potopila več nadaljnjih so- vražnih ladij (skupno 31.000 ton). Njeni prejšnji uspehi, ki so znašali nad 100.000 ton so bili že objavljeni.

V okviru izvidniških poletov je neko nemško bojno letalo zapadno od Irske po- topilo neko nad 3500 tonsko trgovsko la- djo. Razen tega je bila uspešno bombardi- rana neka luka ob južnovzhodni angleški obali. Napadene so bile tudi železniške na- prave v južnovzhodni Angliji.

V poslednji noči so posamezna bojna le- tala napadla razne vojaške važne objekte ob angleški vzhodni obali.

Sovražna letala so v omejenem obsegu snoci bombardirala kraje v zapadni Nem- čiji, odvrgla pa so le malo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Vojaško važni objekti ni- so bili zadeti. Nastala gmotna škoda je bi- la neznatna. Nekaj civilistov je bilo ubi- tih, trije so bili lažje ranjeni.

Naša lovška letala so večer sestrelila 2 mornariško topništvo pa eno sovražno letalo. Pogreša se eno nemško letalo.

Rušilec »Hyperion« potopljen

London, 23. jan. j. (Reuter). Admirali- teta poroča, da je izgubljen torpedni rušilec »Hyperion«. Rušilec je mina ali pa tor- pedo tako poškodoval, da je postal nespo- soben za manevriranje ter ga je morala zato lastna posadka potopiti.

Amerika in Rusija

Washington, 23. januarja. AA. (DNB). Zunanji minister Hull je večerj časnika- jem izjavil, da pomeni ukinitev »moralne prepovedi« za izvoz letal v Sovjetsko zve- zo samo poskus da bi se odstranile raz- meroma majhne težave, ki obstoje v od- nošajih med Ameriko in Sovjetsko Rusijo. Vprašanje nevtralnega stališča Sovjetske Rusije se pri diplomatskih razgovorih v zadnjih mesecih sploh ni načenjalo. Na vprašanje, ali bo Rusija zahtevala še kak- šne usluge in kako se bo postopalo z na- kazili dovoljen za izvoz v Sovjetsko Ru- sijo, Hull ni odgovoril.

Tangerski dogovor Španije z Anglijo

New York, 23. jan. j. (Ass. Press.). An- gleški zunanji minister Eden je večerj v spodnjem domu sporočil, da je vlada z odobravanjem zabeležila razveseljiv napre- dek v pogajanjih med britansko vlado in vlado Španije, tičočih se uprave medna- rodnega mesta Tangerja. Minister Eden je pojasnil, da ta pogajanja, ki teko v Ma- dridu, streme za tem, da se zaenkrat skle- ne začasní dogovor, s katerim bodo zašči- tene pravice in interesi Velike Britanije v tangerski mednarodni conli. Minister Eden je nato izrazil upanje, da bo mogoče že na prvem prihodnjem zasedanju lahko podal popolno izjavo o tem vprašanju. Zagotovil je končno spodnjo zbornico, da v Tangerju ni nikakih italijanskih podmornic.

Sklepi japonske vlade

Tokio, 23. januarja. AA. (DNB). Japo- nska vlada je uradno objavila sklep, da po- lovico vseh zakonskih predlogov, ki se ne nanašajo neposredno na državni proračun in na izvajanje splošnega mobilizacijske- ga načrta, ne bo predložila parlamentu. To se v glavnem nanaša na zakonski ukaz o spremembi volilnega zakona in na celo vr- sto gospodarskih uredb. Parlamentu pa bo- do takoj predložili zakon o spremembi splo- šnega mobilizacijskega načrta in predlog o dopolnitvi za narodno obrambo. Ker novi volilni zakon sedaj ne bodo obravnavali v parlamentu, namerava vlada za eno leto podaljšati mandat poslancem v parlamen- tu in v pokrajinskih skupščinah. Menijo, da bo parlament z veliko večino sprejel načrt o splošni mobilizaciji, ki daje vladi obsežna pooblastila.

Willkie na poti v London

New York, 23. jan. j. (Ass. Press.) Wen- del Willkie se je večerj vrkal na preko- oceansko letalo, s katerim je odletel v Lizbono, odkoder bo naibže prav tako z letalom nadaljeval pot v London. Pred odhodom je Willkie še izjavil, da p/ tuje v London kot »privatni državljani«. Do- znati hoče, kaj se prav za prav v Angliji dogodi Willkie je tudi sporočil da n/ si s seboj posebno pismo p/ sed- n/ ka Roosevelta za angleškega m/ nistrskega predsednika Churchillja.

Vremenska nanoved

Zemunska: Pretežno oblačno. Ponekod nekoliko dežja. Toplota brez posebne iz- premembe.

Naši kraji in ljudje

Pionir jugoslovanskega pomorstva Ob smrti Federika Glavića, predsednika Dubrovačke plovilnice

Dubrovnik, 23. januarja. V Dubrovniku je umrl v sredo ob 9. dopoldne predsednik Dubrovačke plovilnice g. Federiko Glavić. Pokojnik je bil najstarejši dubrovniški mešan, rojen 24. maja 1847 na otoku Šipanu. Kakor mnogi njegovi rojaki, se je že zgodaj odpravil v Južno Ameriko. V Chileu si je pridobil lepo premoženje, nakar se je kot izkušen in premožen mož vrnil v domovino in se za stalno naselil v Dubrovniku. Podjeten in navažen trgovačar, pri tem pa zaljubljen v pomorstvo je vse svoje sposobnosti in sredstva posvetil dubrovniškemu ladjevju. Odkupil je znaten del delnic Dubrovačke parobrodarske plovilnice, ki so dotlej bile v rokah raznih magnatov v Trstu. Tako je osredotočil delnice v Dubrovniku in ohranil Dubrovački plovilbi pravi narodni značaj, kar se je posebno važno izkazalo po končanem svetovni vojni, ko so zavezniški razpravljalci o delitvi trgovskih ladij osrednjih sil. Zares časten je bil vzpon njegovega dolgaletnega dela. Ko je nekdanji slavni in ponosni dubrovniški jadralnik odzvonilo, se je leta 1880 pokrenila akcija, da se v Dubrovniku osnuje paroplovna družba. Prvi dubrovniški parnik »Dubrovnik« je bil zgrajen na Angleškem in to je bil obenem parnik novega združenja: Dubrovačke parobrodarske plovilnice. Šele nedavno smo poročali, kolikšno navdušenje je mali »Dubrovnik« vzbudil pred 60 leti, ko je prvi priplul v dubrovniško pristanišče. Potem so prihajali novi parniki in leta 1909 se je združenje spremenilo v delniško družbo, ki je imela že 6 parnikov. V upravnem odboru je bil tudi gospodar Federiko Glavić. Z odkupom delnic v Trstu je pokazal svojo

dalekovidnost. Dubrovnik je postal v parobrodarstvu samostojen. In ko se je lahko Jugoslavija po prevratu izkazala s samim dejstvom, da so delnice v Dubrovniku, je bilo podano potrdilo, da Jugoslavi je imamo nacionalno pomorstvo. Federiko Glavić je rešil Jugoslaviji ne samo svojo družbo, marveč tudi parnike prejšnjih podjetij »Naprijed« in »Uniona«. Danes premore Dubrovačka plovilnica 25 edinic in sicer 11 ladij dolge plovlje in 14 parnikov obalne plovlje. Skupna tonaža je 33.000 registriranih ton in 81.500 ton nosilnosti. V normalnih časih zaposluje družba okrog 1.000 pomorščakov, ki s svojim zaslužkom vzdržujejo več tisoč družinskih članov. Sodobni Dubrovnik je v polni meri razumel prizadevanja predsednika svoje plovilnice. Častitljivi stari, patriarhalni dubrovniški pomorščakov, je bil v ponos Dubrovniku kot njegov kremeniti predstavnik. To se je zlasti dolgo manifestiralo, ko je gospodar Federiko, kakor so ga splošno imenovali Dubrovničani, praznoval 90letnico in je bil deležen prisenih čestitk, kakor da vse mesto praznuje družinski praznik. Za svoje velike zasluge je seveda prejel tudi visoka odlikovanja še iz rok Viteškega kralja. Ni mu bilo dano ukaati letošnji reprezentativno razstavo dubrovniškega pomorstva skozi stoletja. Ob njegovi smrti so zastave spuščene na pol droga ne samo v Dubrovniku marveč pri vseh zastopstvih, in vseh parnikih v dubrovniškem pristanišču in v drugih lukah po vsem svetu, kjer stoji naš parnik Dubrovnik bo izkazal gospodarju Federiku Glaviću poslednjo čast na dostojanstven način.

Gorenjska v snegu in vodi

V Kranju bo kmalu treba uvesti promet s čolni

Kranj, 23. januarja. Po snegu, ki smo ga dobili pretekli teden, pač nihče ni mislil, da bo tako hitro sledil dež. Zanesljivo smo vsi pričakovali, da bo snegu sledilo ponovno stopnjevanje mraza. Toda zgodilo se je drugače. Sneg se še ni dodobra vsedel in že je pričelo deževati. V sredo je ves dan lilo, da je bilo veselje. Posledice niso izostale. Preko noči so se pričeli trgati na strmih pobočjih plazovi, ki so zasipali pota in ceste. Tako so plazovi zasuli ceste, ki vodi iz Kranja v Besnico, nadalje kolovozno pot na Javorniku pod Sv. Joštom. Z višini je voda vdrila v doline ter poplavlja travnike in polja.

Dež je sicer pobral mnogo snega, toda ostalo ga je še vedno skoraj četrta metra, kar je povzročilo veliko brozgo, katere se zlepa ne bomo znebili. Cestišča so polna vode in snega, da je promet močno otežen. Ista slika se nudi tudi v središču Kranja. Vse ulice z Mestnim trgom vred so preplavljene z vodo in snegom. Vprašamo samo, zakaj ima mestna občina tako malo brige in se niti ne potruji, da bi dala izkopati odvodne jarke, kaj šele, da bi odstranila z ulic sneg! Vsi hodniki, za katerih čiščenje bi morala skrbeti občina, so polni vode in snega in to na Jezerski cesti, nasproti gimnazije in na Jelenovem klanecu. Povsem zanemarjen je tudi hodnik od Savskega mostu do kolodvora, na katerem

je zaradi neočistitve stalo v snegu toliko vode, da so se ljudje do gležnjev vdiral v brozgo in zajemali v čevlje vode. Kako neprijetno je ljudem, ki morajo na vlak in hodijo potem z mokroto v čevljih v Ljubljano in drugam, to si lahko pač vsak zamisli. Večkrat smo že opazili mestnega delavca, ko je zjutraj že navsezgodaj čistil pločnik pred hotelom »Evropa«, ki je zasebna last. Mestne ulice in hodniki pa so v takem stanju, da se ljudje naravnost zgražajo. Radovedni smo tudi, zakaj so bili pločniki na Savskem mostu očističeni samo do polovice proti »čestnemu robu, ostali del pa je ostal neočističen. Tako se je nabralo na pločniku polno vode, in bi bilo bolje, da se prve polovice ne bi očistili.

Vsa voda, ki je večeraj pritekla po Jelenovem klanecu, se je nabrala pred Savskim mostom, tako da dostop na pločnik sploh ni bil mogoč. Gospod župan je svoj čas razmišljal o avtomobilski cesti na Šmarjetno goro, toda mu svetujemo, da se prvo pobruga za mestne ulice in pločnike. Saj ne zahtevamo, da jih takoj moderniziramo, samo očistijo naj jih mestni delavci, da bodo ljudje vsaj mogli hoditi po njih brez nevarnosti za zdravje in revno v nogah. Upajamo, da bo to zaleglo. Sicer bomo pa drugič še postregli s takimi in slimičnimi sličicami, ki so mestu samo v sramoto.

Nagla smrt beograjskega bančnika

Izpoved dame, ki se je z njim seznanila v Sloveniji

Beograd 23. januarja. Večera popoldne so na novem pokopališču v Beogradu pokopali Jovana Zivanovića, ravnatelja Tehnične banke. Poleg svojcev so prisostvovali pogrebu nekateri ugledni gospodarstveniki, med njimi bivši minister dr. Milošad Djordjević. Poročilo o pogrebu priključuje »Vreme« nekatere izjave g. Kreutzingerjeve iz Maribora, v čije stanovanju je Jovan Zivanović umrl nagle, tragične smrti. G. Kreutzingerjeva je zavoljo raznih govorici sama prišla v uredništvo elegantno opravičena in je rekla:

— Strašno je, kar se godi z memoji. Kakor da se je vsa usoda zgradila name. Tragična smrt Jovana Zivanovića se razlaga v javnosti na ta način, da nisem mogla zbrati dovolj pozornosti, da bi se znašla z njegovo družino oči v oči. Kar sem

mogla storiti, je bilo to, da sem v času pogreba ostala doma in razmišljala o človeku, ki je edini razumeval mojo težko življenjsko usodo.

Spoznala sem se z Zivanovičem pred tremi leti v nekem tistem kopalnici v Sloveniji. Po hudi operaciji na želodcu sem bila šele vstala iz postelje. Tudi on se ni mogel gibati. Naključje je nanosilo, da sva se nekoga jutra sročila na neki klopi. Kavalirsko se mi je priklonil in se predstavil in meni je odleglo, ker nisem bila več sama. Spoznala sem tudi njegovo gospo in ji v šali rekla: »Oprostite, za kratek čas sem vam ukradla moža, da drug drugemu krajšava čas.« Gospa se je smejala. Tedaj še ni slutila, da bom jaz slabo odrezala. Ko sem okrevala in se vrnila v Maribor, je mojega moža-zdravnika že prevzela druga ženska... G. Ziva-

novič je razumel moje stanje in me je podprl. Izpočetka me je obispal s pokloni, pozneje pa so darovi postajali manjši. Vendar, verjemite, da me g. Zivanović gmotno ni podpiral. Kar vidite na meni, vse tole dragoceno krzno mi je kupil mož, ki je prejšnje čase hotel imeti dobro oblečeno ženo. Pokojni Zivanović je v Beogradu večkrat šel z mano ven in je plačal stroške, toda gotovine nisem od njega nikoli vzela.

V svoji smrtni uri je bil Jovan Zivanović na mojem stanovanju. Čim mu je postalo slabo, se je pričel slati, da bi mu odleglo. Bila sva dobra prijatelja, pa se je podal v kopalnico, da bi se osvobodil. Zaman sem mu dala kavičice za pomirjenje živcev. Umrl je nekaj trenutkov potem, ko sem ga prekrila z rdečim pregrinjalom.

Nevaren požar v graščini Bajnofu

Pri reševanju se je onesvestilo pet mož

Novo mesto, 23. januarja.

Ob vznjožju slavne Trške gore stoji že več stoletij grad Bajnof, okrog katerega so prostrana in velika gospodarska poslopja. Lastnik te znane graščine g. Robert Germ se vneta bavi z umnim gospodarstvom. Posebno v čišlu so vinogradi, ki slove po izvrstnem vinu, in pa valjni mlin, prvi te vrste v naših krajih. V torek zjutraj pa bi bilo vse to lepo posestvo kmalu postalo žrtev ognja, ki je nastal zaradi kratkega stika. (Graščina ima lastno elektrarno.)

Ogenj je nastal v velikih svinjskih hlevih, kjer se je vžgala slama. Ker so bili vsi prostori dobro zaprti, je slama tlela kakor bombaž in razvila ogromen dušiljav dim. Notranjost gorečega poslopja je pričel reševati v prvem trenutku s pomočjo svojih delavcev sam lastnik g. Germ. Pri nevarnem gašenju sta se kmalu onesvestila dva domaća delavca. Kljub vsej nevarnosti so delavci postrtovalno delali dalje. Okrog osme ure so prihiteli na kraj nesreče novomeški gasilci z motoriko, prav tako gasilci iz St. Petra. Zaradi velikih

Na uredniškovo vprašanje, kaj namereva zdaj storiti, je gospa Kreutzingerjeva rekla: »Ah, tega sama ne vem. Najprej sem se hotela vrniti v Maribor in sem tam že iskala stanovanje; drago mi je živeti v Beogradu. To je še en dokaz, da me pokojni Zivanović gmotno ni podpiral. Mislite, da bi bežala iz Beograda, če bi imela njegovo pomoč? Bil mi je samo tovariš, svetovalec in iskren prijatelj.« — Na vprašanje, če ni vedela, da bo usodna popoldne prišel Zivanović na njeno stanovanje, je gospa odgovorila: »Nisem vedela. Srečala sem ga slučajno na ulici, ko sem šla kupovat kavo. Rekla sem mu, na pride k meni na kavo, pila sva io z mlekom, da mu ne bi škodovala... Pristal je in šel z menoj. Mojo rojakinjo, ki je imela opravka z likanjem perila, sva poslala v kino. Potem se je žaloizra tako nazlo odigrala.« — S tem je gospa Kreutzingerjeva zaključila svojo bolesto izpoved. Potožila je samo še, kako jo je razburilo, ko so prišli preiskat nleno sobo, da bi nemara našli kak strup. Toda našli niso ničesar in tako je nenadna smrt izgledala bančnika poasniena.

snežnih ovir je gasilski avto iz Novega mesta počasi rezal brazde proti Bajnofu. Sredi dopoldneva je gasilec pričelo zmanjkovati bencina za pogon motorne črpalke in brizgalne. Kljub vsem oviram pa se je gasilec ne posrečilo, da so rešili graščino pred veliko nesrečo, pred uničenjem. Nad hlevi, kjer se je pojavil ogenj, je bilo nad 80 težkih voz slame. Če bi se bila tolikšna masa slame vnela, bi grad z vsemi gospodarskimi poslopi vred postal eno samo pogorišče. Oprezne mu ravnarju domaćih delavcev in gasilcev gre zahvala, da so ogenj omejili in zadušili še v spodnjih delih gospodarskega poslopja. Pri težkih reševalnih delih sta se poleg dveh že omenjenih delavcev onesvestila tudi dva novomeška gasilca. Na vso srečo je opasni požar uničil samo kakih 8 voz slame. Na poslopi je razbitih mnogo šip. V velikih svinjskih so bile od ognja uničene lesene pregrade. Takoj po požaru so se razširile po Novem mestu govorice, da se je v svinjskih zadušilo več ko 60 prešičev, kar na vso srečo ni res, ker so živali pravočasno rešili pogube.

Zasluge pokojnega dr. Željka Hahna

za zdravstveno službo v prid delavstvu Jugoslavije

Včeraj je v Zagrebu umrl g. dr. Željko Hahn, upokojeni direktor zdravstvene oddelka Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Pokojni direktor je bil prvi šef zdravstvene službe v jugoslovanskem delavskem zavarovanju, katero je bilo organizirano na podlagi zakona iz leta 1922. To težko in odgovorno službo je dr. Hahn vršil od leta 1922 dalje. Z žilavo vztrajnostjo, z globokim poznavanjem delavskega zavarovanja doma in v tujini in z veliko ljubeznijo do stvari se je pokojniku posrečilo, da je v dobi svojega službovanja organizaciji zdravniške službe postavil trde temelje. Z njegovim lastnim delom je bila ustvarjena prva kolektivna pogodba in prva službena pragmatika za zdravnike. Izdelane so bile mnoge druge organizacijske osnove in smernice, ki jih zahteva tako ogromna in odgovorna služba v delavskem zavarovanju. V letih, ko je pokojni dr. Hahn vodil zdravstveni oddelek SUZOR-a, so bile izražene mnoge zdravstvene ustanove delavskega zavarovanja, predvsem moramo omeniti moderne sanatorije za božne na pljučih. Zgrajene so bile ambulate na sedežih skoraj vseh okrožnih uradov in tudi v mnogih drugih važnejših industrijskih krajih. Direktor dr. Hahn je položal posebno pažnjo tudi na zdravljenje revmatizma in se je trudil, da je delavsko zavarovanje ustvarilo posebne zdravstvene zavode za zdravljenje revmatičnih bolnih. V zdravstveno službo so bila vključena tudi mnoga okrevališča za onemogle delavce.

Pokojni dr. Hahn je bil literarno vsestransko delaven ter se je kot zdravnik delavskega zavarovanja vneta zanimal za vse važnejše bolezni delavstva. Napisal je nebroj razprav, ki so izšle v posebnih knjigah ali brosurah in v revijah v Jugoslaviji pa tudi po drugih državah. Posebno se je zanimal za vprašanje jetike in za zdravstveno stanje grafičnega delavstva. Dr. Hahn je bil vsestransko izobražen zdravnik, obvladal je dovršeno štirje svetovne jezike, bil je v stalnih zvezah z delavsko zavarovalnimi ustanova-

mi in organizacijami v inozemstvu, imel je tesne osebnostne stike z vodilnimi predstavniki delavskega zavarovanja v vseh kulturnih državah. V te lastnosti je pokojnik storil mnogo dobrega za popularnost našega zavarovanja in za usled naše države v inozemstvu. Zato je sam naravno, da je bil pok. dr. Hahn član strokovnega odbora pri mednarodnem uradu dela v Ženevi in član glavnega sanitetskega sveta Jugoslavije. Dr. Hahn je sodeloval na mednarodnih konferencah in kongresih in povsod z globokim znanjem prikazoval svetovni javnosti vprašanja in uspehe jugoslovanskega delavskega zavarovanja in jugoslovanske social. zdravstvene zakonodaje. Dr. Hahn je bil človek vztrajneza dela, ki je vsako stvar, tudi navidezno malenkostno, smatral v razvoju delavskega zavarovanja za važno. Nedosegljiv je bil v obsevanju z bolniki in tudi kot učitelj pri vzgoji zdravnikov delavskega zavarovanja. Iz vseh ukrepov in besed je izžarevala velika ljubezen do jugoslovanskega delavstva in do njegove ustanove in vroča želja, da bi zdravniki delavskega zavarovanja pravilno razumeli svoje poslanstvo in tako mogli s srcem in razumom služiti velikemu problemu socialno zavarovalne zaštite jugoslovanskega delovnega človeka. Bil je strokovnjak v vprašanjih zdravstvene službe v delavskem zavarovanju, katerih tudi v svetu ni mnogo.

Rodil se je bil 19. januarja 1876. v Vukovaru, gimnazijo je dovršil v Novem Sadu, medicinske študije pa na Dunaju. Že leta 1901 je v Budimpešti vstopil v službo pri Okrajni bolnišni blaginji. V večnost je odšel veličaven mož, ki mu je bilo usojeno, da gradi na osnovnih temeljih jugoslovanskega delavskega zavarovanja. To je ustvarilo mnogo lepega in koristnega, česar tudi utemeljene kritike ne morejo zatemniti. Velik del zaslug na uspešnem napredku ustanove ima pokojni dr. Hahn. Vsi, ki delujejo v delavskem zavarovanju in tudi zavarovanci mu morajo biti za njegov nesebični trud hvaležni.

Dr. Milan Protić,

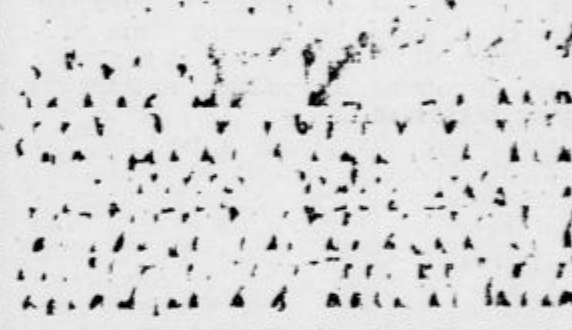


prvi minister na novo ustanovljenega ministrstva za prehrano in prehrano

Težave na Kočevskem

Huda zima je prinesla Kočevski še marsikatero drugo, pomembnejšo skrb. Mesto samo je ostalo naenkrat brez moke in kruha. Še slabše je po vaseh Trije peki v mestu so že prenehali z delom, dva pečeta koruzni kruh, pa bosta tudi kmalu prenehala. Pred dnevi ustanovljeni mest. prehranjevalni urad se je lotil dela in dobil nekaj moke, ki so jo stranke dobile na karte pri trgovcih. Z moko je dobro založena samo uradna zadruga, ki si jo je pravočasno preskrbela. Prehranjevalni urad čaka težko delo. Če moka takoj ne pride, bo še ta teden spet pomanjkanje. Moke in kruha sploh nimajo v okolici, pri čemer so prizadeti zlasti delavci. Okoličani ne dobe v svoji občini niti kart niti moke. Še posebej hudo je otrokom.

Pomanjkanje med otroki v izdatni meri lajša kuhinja Kola jugoslovanskih sester, ki se je odprla po božičnih počitnicah. Okrog sto otrok dobiva dnevno v njej toplo kosilo. Jedilni list je skrbno sestavljen ter v skladu s potrebami hranilnosti in okusa. Sredstva je nabirala delavna podružnica KJS že skoraj od jeseni v Kočevju, Ljubljani in celo izven Slovenije. Otroci so iz mesta, rudnika in bližnje okolice, slovenski in nemški. So iz revnih rodbin, ki zlasti letos težko preživljajo svoje otroke. Poleg tega debe otroci tople hrane tik zraven sole in jim ni treba prehoditi s praznimi želodčki poti domov. Zato je razumljivo veseli živ-zav opoldne, ko prihajajo v kuhinjo. Odbor si je preskrbel precej živil po zmernih cenah še ob pravem času, če ne bi ne mogel nuditi kosila tolikim sto otrokom dnevno.



Na plesu Društva medicincev, ki bo v soboto zvečer s pričetkom ob pol 20. uri v Kasini, bo poleg drugih umetnikov nastopila gdnca Ksenija Kušjeva. Ob spremljevanju Adamičevega jazza »Broadway« bo zapela krasno plesno pesem »Cvetje iz Nizze«.

Kulturni pregled

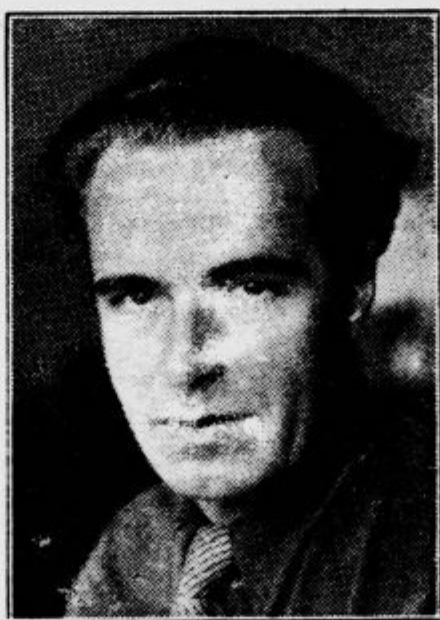
Bravničarjeva nova opera

V soboto, 25. januarja bo v ljubljanski Operi krstna predstava nove slovenske opere, Bravničarjeva »Hlapec Jernej«. Vsak novi poizkus slovenske opere je dohodek v našem glasbenem življenju, zato nas mora tem bolj zanimati opera, ki obdeluje glasbeno enega najbolj slovečih sižejev slovenske literature, v katerem se je Cankarjev etični duh združil s široko socialno problematiko našega stoletja.

Matija Bravničar je eden najznačilnejših skladateljev v slovenski simfonični glasbi. Uveljavil se je z mnogimi solopesimi, z mlajinskimi zbori, klavirskimi in komornimi skladbami, vendar je težiče njegovega doseždanja dela v simfoničnih skladbah. Bravničar je prvi uvedel v našo simfonično muziko slovenski folklor. S svojo »Slovensko plesno burlesko«, ki je bila že mnogokrat izvajana doma in v tujini, je prepričljivo dokazal, da imamo tudi Slovenci podobne elemente, kakor jih imajo Hrvatje in Srbi v svojem »kolus«. Njegovo »Belokranjsko rapsodijo« so prvič izvajali v Parizu, njegov »Hymnus slavicus« je nagradila Filharmonična družba, izvajali pa so ga tudi v Pragi in na monstre-koncertu v Beogradu. Dalje je ustvaril simfonično sliko »Kralj Matjaž«, pod taktirko sečaja že pokojnega francoskega dirigenta Rhené Batona pa smo slišali njegovo skladbo za godalni orkester in klavir »Diverstimente«. Že leta 1930. je zložil operno farso v treh dejanjih »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ki so jo poletje izvajali še leta 1932. ob priliki prvega slovenskega glasbenega festivala.

O svoji novi operi »Hlapec Jernej« je dejal g. Bravničar tole:

— Poljudna Cankarjeva novela »Hlapec Jernej in njegov pravica« je zaradi vsebinske in epične globine že marsikoga zvalila, da jo je dramatisiral. Med prve poizkuse sodi dramatisacija Milana Skrbinška, pred leti pa je uporabil to snov za opero mladi, prezgodaj umrli nemški skladatelj iz Brna Alfred Mahowsky. Njegovo odrsko delo, ki je imelo premiero v Brnu, je vpisovala tudi ljubljanska opera za 40-letnico otvoritve Narodnega gledališča 29. septembra 1932. Pozneje je Cankarjevo novelo priredil za ope režiser Ferdo Delak. Njegova dramatisacija se bistveno razločuje od prejšnjih. Pri Delaku je nosilec glavne vloge zbor, Jernej pa je le prvi besednik zbora. Delak je v tej obliki »Hlapec Jerneja« zrežiral in mnogokrat vpisoval. Dosegel je velik dramski učinek, saj mu je tako prirejeni tekst nudil obilo možnosti za dinamična stopnjevanja. Tudi mene je »Hlapec Jernej« že dolgo mikal, vendar sem bil prepričan, da snov ni primerna za navadno operno obliko. Kmalu potem, ko sem videl na očr Delakov priredbo, mi je dozorel sklep, da uglasbim »Jerneja«. Z Delakom sva izvršila nekatere nebitne spremembe v libretu in dodala napovedovalca, čigar tekst je posnet izključno iz Cankarjeve novele, tako da veže posamezne slike. Brž nato sem se lotil uglasbitve in jo dovršil v začetku leta 1937. Z libretistom sva imenovala delo »Opera množice«, saj je množica glavni akter in z Jernejem ena celota,



M. Bravničar

Na vprašanje o muzikalnih značilnostih te opere je odvrnil g. Bravničar:

— Delo je izvirno po zasnovi in svojevrstni obliki. Glasbeno ne išče po sili novotarij in se ne oče posluževati revolucionarni harmoniji, ker jih nisem občutil kot nujen element v naprednem glasbenem razvoju in celo mislim, da so v času svojega umetniškega prevrata že odigrale svojo vlogo. Gibalo mojega dela so: poglobljen izraz in čustvene prvine, izražene z najpreprostejšimi sredstvi. To seveda v toliko, kolikor so te stvari sploh odvisne od zavestnega in razumskega hotenja tvornega umetnika. Zakaj vsaka umetnina vsebuje nekaj skrivnosti, ki so izven območja oprijemljivosti in za katere niti tvorec ne more biti odgovoren, saj nima nad njimi

oblasti. V ostalem razodeva moja glasba tisto trpko veselost in domotožje, kakor sta lastni slovenski popevki.

Glede na nedvomno novotarijo, ki obstoji v tem, da je zbor v Bravničarjevi operi glavni akter, je izjavil naš skladatelj:

— To, da je zbor glavni akter, razlagam tako, da so prav za prav vsi člani zbora sami Jernej, ki se bore za isto pravico, kakor hlapec Jernej. Že v samem tekstu operi povzame včas besedo, ki jo množica nadaljuje. V moji operi posega zbor neposredno v samo dejanje in se poteguje za Jernejeve pravice. Pri oblikovanju take zborne opere me niso vodili nobeni vzori. Če bi utegnili kdo primerjati mojo opero glede njenege stila s Stravinskima delom »Oedipus rex«, bi opozoril da je tam zbor pastven čintilef, pač docela v duhu grške drame. Prav tako je zbor neaktiven v drugih oratorijskih delih. Pri meni je aktivnost zbora prva in poglavitna značilnost. »Oče naš«, ki je omednja točka opere, začenja zbor in ga šele proti koncu nadaljuje Jernej. Edina protigrza zboru so osebe, do katerih se Jernej obrača v iskanju svoje pravice: gospodar, župan, župnik, jezični doktor. Zadnja slika je neke vrste simfonična slika, zgrajena na enakomernem ritmu, ki naj še bolj poudari odločnost in usodnost Jernej se je zdaj prejel kolikoz vse faze svojega boja in postal samozavesten in odločen. V tej sliki ne nastopajo več Jernej, marveč drhal, ki Jerneja ne razume in ki je pasivna v njegovi borbi. Moja opera je oblikovno zrnovana, kot neke vrste pasion, Jernejev krišev pot, in nima znanje dramatik. Nje težiče je v ekspresivnosti Cankarjevih misli, ki so dobile glasbeno obliko.

Bravničarjevo novo opero režira Ciril Debevec, muzikalno pa jo je našeludral Niko Stritof. Upamo, da bo nova stvaritev nadarjenega glasbenika dosegla uspeh in vzbudila najširše zanimanje.

Slovenska kultura v tuji luči

Dunajska revija »Die Pause« je izdala poseben, razkošno opremljen zvezek, ves posvečen jugovzhodni Evropi. Uvodno besedo je spisal državni namestnik Baldur von Schirach, ki poudarja pomen vzajemne kulturne izmene in novo vlogo Dunaja. Nato so natiskane posebne izjave bolgarskega, grškega, jugoslovanskega, rumunskega, slovaškega in madžarskega poslanika, vsaka s sliko. Ing. Hanns Blaschke razpravlja v posebnem članku o kulturno političnem pomenu Dunaja za jugovzhodni prostor. Nato sledi zapovrstjo material o Bolgariji, Grčiji, Jugoslaviji, Rumuniji, Slovaški in Madžarski.

Splošni članek o Jugoslaviji je iz peresa Kurta Heyerja. Pisec prikazuje našo državo kot »deležo kontrastov«, ki jih v nadaljnjih izjavah izražajo za zemljepisne, etnografske, kulturne in gospodarske sestavine jugoslovanskega mozaika. K. Heyer pravi, da različne gospodarske razvojne stopnje in upravnoorganizacijske oblike, prav kakor razne forme kulturne zavesti, nikakor niso ovira državni skupnosti. Jugoslavija — piše — je v kratkem času svojega obstoja pokazala, da je mogoče doseči v tem pravcu mnoge velike uspehe in napredek.

Dr. Franz Hille, ki je pravkar postal lektor nemškega jezika in literature na ljubljanski univerzi, je prispeval obsežen članek »Književnost, glasba in likovna umetnost v Jugoslaviji«. Pisec pravi, da še ni mogoče govoriti o enotni jugoslovanski nacionalni literaturi, vendar imajo književnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov zelo mnogo skupnega in je zlasti slednji dve težko medsebojno ločiti. Dr. Hille prikazuje najprej razvoj slovenske literature in

25. JAN. 1941.

MEDICINSKI PLES

KAZINA

Pod pokroviteljstvom dekana, profsorskega zbora medicinske fakultete in častnega damskega komiteja

Sprejem častnih gostov točno ob pol 20. uri. — Broadway jazz — Adamič — Trost — Bar. — Program: baletni par: PILATO-MOHARJEVA — sopranistka gdč. KUŠEJ KSENIJA.

Rezerviranje miz, predprodaja vstopnic in reklamiranje vabil danes in jutri pri vratarju na Univerzi od pol 12. do pol 1.

Domače vesti

* **Nagrade orožnikom.** Kraljevski namestniki so podpisali uredbi z zakonsko močjo, po kateri dobijo vsi v orožništvu uslužbeni nagrade, ako dosežejo viden uspeh v življenjsko nevarnih položajih. Priznanja so lahko moralne ali gnotne narave. Ista priznanja lahko dobijo osebe, ki se posebno izkažejo pri zaščiti državnih interesov. Moralna priznanja so pohvale in odlikovanja, gnotna pa denarne nagrade. Oficirji in vojaški uradniki lahko dobijo samo odlikovanja moralne prirode.

* **Zaga gozdnega urada v Soteski** že več tednov ne obratuje. Čeprav je sedanjost čas za lesno industrijo zelo ugoden in cene lesu še vedno visoke, da vse žage delajo s polno paro, stoji žaga v Soteski že več tednov Ustanovljeni obrat je v veliko škodo delavskim slojem v Soteski in najbližji okolici, saj je delo na žagi tem revežem edini dohodek. Zaslugek na žagi je precej dober, zato delavci in tudi delavke žele, da bi pričela žaga čim prej obratovati, ker sicer je mnogim ogroženo preživljanje.

PREPROGE
ZAVESE
TAPETNO
BLAGO
LINOLEJ

MANUFAKTURA
F. K. S.

SOUVAN

MESTNI TRG 24

* **Dolenjski čebelarji so zborovali.** Podružnica čebelarskega društva v Dolenjskih Toplicah, v kateri so včlanjeni tudi sosede Kočevarji in Črnomotniki in bližnjih vasi, je imela preteklo nedeljo občni zbor. Čebelarstvo spet začenja precejšen razvoj, le tene in koristne pomeni našega narodnega gospodarstva. Preteklo leto je bilo za čebelarstvo kar slabo, saj čebele zaradi deževja niso nabrale niti toliko, da bi morale ob tem preživeti. Toda neupnežena leta ne utirajo na rednih čebelarjev, ki upajo na boljše letine in na obilno čebelno pašo. Občni zbor je sklenil naprositi osrednje čebelarsko društvo, da priredi v Dol. Toplicah predavanje o razvoju in nastanku čebele s sklopičnimi slikami. V nedeljo 23. t. m. bo čebelarsko predavanje v Stari žagi za čebelarje iz kočevskih krajev.

* **Pozor, napredna društva!** Od pred leti razpuščene sokolske čete v Robu je ostala odreda kuliserija, obstojča iz dveh sob in gozda. Vse se odpravi brezplačno kakemu naprednemu društvu, najraje sokolskemu, pod pogojem, da pride društvo osebno iskat. Vse informacije daje Flegar Avgust, šolski upravitelj. Rob na Dolenjskem.

* **Novi grbovi.** Umrla je ga. Marija Potokarjeva. Pogreb bo v soboto ob 14. iz hiše žalosti, Čojzova cesta 9. k Sv. Križu. — V cvetju mladosti je umrla Dra-

FRANZ JOSEF GRENCICA

REG. S. BR. 22362, 23. I. 1940

narodnega preporoda v 19. stoletju. Zauzevajoč se pri sodobni slovenski književnosti, karakterizira najprej Cankarja in nato bolj apolitično županičje, ki je najpomembnejši slovenski pesnik sedanosti. »Sodobna slovenska književnost, prav kakor srbskohrvatska,« piše dr. Hille, »se začneja z impresionizmom, ki je slovenskemu slovenstvu nemogoče vtisnil pečat. V prozi se križajo na prelomu stoletja razne struje: izvenjavajoča, staromodna romantika, ki kaže posebno trdovratnost, realizem in moderna Medtem ko starejša generacija, na pr. Novčan, prikazuje kmečki svet v poetični luči ali zanaša vanj svojo lastno razdvojenost, se mlajša — okrog l. 1900 rojeni — loteva dela brez predsodkov in bolj stvarno. Premagati skuša za impresionizem značilno omejitve na osebni jaz, na vse, kar je enkratno in bolešno, daje prednost sodobni tvari in domači sredini, prizadeva si torej dojeti socialno in politično resničnost in se naslanja na ljudsko govornico. Stilistično se stoji v Cankarjev senci. V najboljšem slovenskem romanu povojnega časa, Juša Kozca »Šentpetr«, se na pr. obravnava proces pomeščanjenja. Krajec in Javornik opisujeta socialno premikanje. Bevk, po Cankarju najplodovitejši slovenski pisatelj, gleda prvi v dušo malemu človeku. Problem malega človeka je poleg problema malega naroda za slovensko slovnost, ki je vseskrat kazalo močnejšo socialno noto, zelo pomenljivi. Treba je primerjati Meška z mladim, uspešnim Prežihom Vorancem: Meška, duhovnika — katoliška duhovščina je sploh močno udeležena v slovenskem slovnstvu, — ki opisuje vas v njenem cerkvenem zavetju in ohranjenem redu, ter Prežihovega Voranca, ki sila neizprosni boj za obstanek malih posestnikov in batarjev — pa bomo lahko preso-

je v Mariboru. Pogreb bo v soboto ob 15.30 iz mestne mrtvašnice na Pobrežu. — V Kanalu ob Soči je preminila ga. Jožefa Miklavčič-Gorjupova, roj. Ivančič. Pogreb bo danes na domače pokopališče pri Sv. Anli. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Stalni balneološki svet banovine Hrvaške** je ustanovljen s posebno naredbo bana dr. Šubašića. Je posvetovalni organ v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na urejanje in izkoriščanje mineralnih voda, kopališč in klimatskih krajev. Članov je 10, od katerih je eden zdravnik — uradniški banskega oddelka za narodno zdravstvo. Vsi člani so imenovani za dobo treh let. Članom sveta pripadajo dnevnice in potni stroški kakor uradnikom 3. skupine II. stopnje. Članom v Zagrebu pa lahko ban določi nagrado po seji.

* **Morje izroča svoje žrtve.** Z otoka Mljet poročajo, da so našli ob morskem obrežju spet italijanskega utopljenca vojaka. Truplo je bilo že dolg v vodi. Pokopali so ga na otoku Mljetu. Prebivalci otoka Lopuda pa so našli v morju dva zaboja, v katerih so bili zračni torpedi. Zaboja je s tuje tovarne ladje, ki se je v Jadranu potopila. Dalje so našli truplo neznanega moškega v zatoku otočka Lokruma pri Dubrovniku. Truplo je po malem že razpadalo. Pokojnik je imel na sebi rešilni pas, na roki tetovirani črki L. N. okrog vratu pa veržico s podobicami nekaterih svetnikov. Dokumentov ni imel nobenih. Pokopali so ga v Dubrovniku.

Parfumerija Venus POSLUJE SEDAJ v palači Bata

* **Plodna ravnina spremenjena v jezero.** Tavankut se imenuje največje hrvaško naselje v severnem delu plodne Bačke. Navadno sleherni pomlad povzroča vodovje ob taljenju snega velike povodnji, ki poplavlja široke poljane, sadovnjake in vinograde. Letos je nesreča nastopila zgodaj in je vsa pokrajina po zadnji odjugi spremenjena v jezero. Poleg zemljišč je poplavljenih tudi 20 hišic, ki se bodo najbrž porušile. Sef tehniškega oddelka mesta Subotice inž. Kosta Petrovič je včeraj odpotoval v Novi Sad, da se pri banki upravi dogovori zastran načrtov o razvodnjavanju Tavankuta. Ustanoviti bo treba posebno kmečko zadrugo, ki bo izvršila potrebne regulacijske dela.

* **Hram svobodnih zidarjev v Osijeku** je bil po razpustu lož izročen mestnemu poglavarstvu. Zdaj si prizadevajo mnoga društva, da bi pridobila prostor v tem hramu, na katerem je vklenjenih 35.000 din dolga. Ker invalidi v vseh Slavoniji, po številu njih 15.000, nimajo lastnega doma, so vložili prošnjo, da bi se jim prepustil hram, ki ga želijo preurediti v invalidski dom z zavetiščem, ker prihajajo invalidi iz vse Slavonije v Osijek po opravih.

* **Novenaden poročni dar.** Soseba v vasi Majerju pri Varaždinu je prosila sosedo, naj ji za nekaj dni shrani veji zavoj, v katerem da so poročna darila za njeno sorodnico. Boji da se, da ji ne bi mož očitil, da je zapravila preveč denarja. Soseba je zavoj shranila, čez dva dni pa so ga prišli iskat finančni pazniki. V zavoju so našli 6 kg saharina in 5 tucatov igralnih kart. Oboje so zaplenili in sledila bo občutna kazna.

* **Velike svečanosti ob letošnji proslavi Sv. Blaža v Dubrovniku.** K letošnemu praznovanju zaščitnika mesta Dubrovnika sv. Blaža, čigar god praznujemo 3. februarja, se bo letos zbralo izredno veliko število gostov iz raznih krajev države. Svečanost sv. Blaža že stoletja slovi po svojih krasnih obredih. Letos pa bo s praznovanjem združena še slovesna otvoritev razstave dubrovniškega pomorstva skozi stoletja. Iz Zagreba bo krenil v Dubrovnik poseben vlak s 300 izletniki. Če doslej se je prijavilo okrog 150 izletnikov. Cene so ugodne: 600 do 800 din s potovanjem in vso oskrbo. Izletniki JS se odpravijo iz Zagreba 31. t. m. zvečer in prispejo naslednje jutro v Split, od tod pa se prepravijo s posebnim parnikom »Dedinjem« v Dubrovnik. Tam jim pripravljajo priskrben sprejem, ker bodo med izletniki tudi ugledni zagrebški predstavniki, tako nad-

škof dr. Stepinac in župan Starčević. V Dubrovniku bodo gostje razdeljeni po hotelih, del njih pa bo prebival na parniku 1. februarja zvečer bo slavnostna predstava v gledališču, na Svečnico bo ogledovanje Dubrovnik in otvoritev razstave, popoldne pa se pričnejo svečanosti sv. Blaža. Tretji dan bo pred cerkvijo sv. Blaža velika narodna tombola, zvečer pa velika maškerada v gledališču. Peti dan se gostje vrnejo iz Dubrovnika s parnikom v Split in potem v Zagreb. — Dubrovačka in Jadranska plovibla sta dovolili četrtinsko vozno vsem izletnikom. Popust za dopotovanje v Dubrovnik velja od 29. januarja do zaključno 3. februarja, za vrnitev pa od 3. do zaključno 7. januarja. Za obisk Dubrovnika do konca februarja, dokler bo trajala pomorska razstava, bo na parnikih obeh plovb dovoljena polovična vozna.

MILEX
NOVOVRSTEN ŠAMPON
BREZ ŠKODLJIVEGA
MILA TEMELJITO OPE-
RE LAŠE TER JIM DA LE-
SIJAJ IN PROŽNOST.
TUDI ZA OTROKE IDEALN ŠAMPON.

ROGERIJA
KANC

LJUBLJANA
MARIBOR

DIN 6-

* **Nemška s'enografija, strojeplisje.** Privajite se: Trgovsko učilišče Robida, Trnovska ulica 15. (—)

Iz Ljubljane

u— **Sredi zime smo, pa imamo pomladno vreme.** Živo srebro kaže 3 do 10 stopinj nad ničlo. Snež, ki ga je nebo nasulo precej na debelo, je po strehah že skopnel. Tudi na tleh se vidi že marsikje orekoonine. Klub toplemu vremenu pa vode niso preveč narasle. Ljubljana je od večerai celo za nekaj centimetrov upadla. Včeraj smo opazovali zanimiv pojav, ko je Ljubljana nosila velike ledne plošče. Najbrže je narasla voda v zornem toku Ljubljanice in njenih pritokih dvignila ledno površino in jo odnesla s seboj. Po tri kvadratne metre in več velike plošče je voda z velikansko silo butala v onornik franciskanskega mostu. Tako smo dobili vsaj približno predstavo o nevarnosti, ki jih povzročajo ledne plošče na naših plovih rekah osebno na Savi in Dunavu, za ladijski promet.

u— **Poročila sta se danes g. Stane Medved, zobotehnik iz Dole pri Ljubljani, in gdca Danica Kregarjeva, načelnica Sokola v Štepanji vasi, hčerke znanega štepanjskega gostilničarja in posestnika. Naprednemu paru obilo sreče! (—)**

u— **Razmere na ljubljanskem trgu.** Južno vreme, je blago vplivalo tudi na ljubljanski trg, ki je bil že povsem zapuščen. Pretekli teden se je spet pojavilo precej zelenjave in sicer zeljnatih glav cvetače, špinace in motovilca. Tudi solate je bilo precej. Očiščena in izbrana zelenjava je bila naprodaj po 16 din, ostala pa po 12. Mnogo je bilo dalmatinske cvetače po 16, toda slabše od domače, kar pa je povsem

OPOZORILO!

Gosp. ERJAVEC Josip nima več pooblastila za sklepanje kakršnihkoli zavarovanj ali za sprejemanje plačil za naš zavod.

V Ljubljani, dne 23. januarja 1941.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

razumljivo, ker vpliva nanjo precej dolga pot. Domači radič je bil po 14 do 20 din kg, inozemski pa po 24 do 26. Rdeče zelje po 5 din, ohrovt po 3 in 4, koleračice 4. Dra- ga je bila tudi špinaca — po 20 do 24. Mnogo je bilo na trgu kislega zelja po 4 in ki- sle repe po 3 din. Tudi sladke repe ni manj- kalo po dinarju komad. Stari krompir je bil po 1.50 do 2 din, a v majhni količini. Ze- lo drag je postal peteršilj — kar po 18 din kg. Precej je bilo fižola in čebule, prvi po 8 kg, druga pa po 2 din. Napročaj je bilo minuli teden mnogo jabolč in sicer po 6, 8, 10 in 14 din. Razen suhih sliv in hrusk vče- raj sadja ni bilo mogoče dobiti. Razmerna dasti več je bilo jajc, vendar so obdrže- le stare cene: 1.50, 1.75 do 2.25 din komad. Dosti je bilo mlečnih izdelkov. Surovo ma- slo po 36 do 46 din kg, čajno po 48 do 56, kuhano po 48 do 52, boljši sir trapist po 38 do 40, slabši po 4 din manj za kilogram. Velik naval je bilo ves težen opaziti na krušno moko. Belo so prodajale po 9, ko- ružno po 5, ajdovo prve vrste po 9 do 10, druge vrste po 7 do 9 din kg. Zajcl so bili po 10 do 20 din komad, purani po 60 do 75, kapuni 36 do 40, perutnina po 16 do 38 din komad. Raco si dobil za 25 do 35, veliko gos za 50 din. Ustreljen golob je veljal 5 do 6 din. Mesarske stojnice so bile vedno polne, cene mesu običajne. V splošnem pa je bila kupčija na živilskem trgu ves teden zelo slaba. Na trgu je stalno tudi cenen ob- činski krompir. Pretekli teden so uvedli potrebno novost: tehnične namesto meric. Sistem prodaje na tehnične pa bo v polni meri zamenjal merice prihodnji mesec. Na ta način bo onemogočena vsaka zloraba. Težave povzročajo dejstvo, da so nove tehni- ce precej drage.

u— **Testenine na karte.** S 1. februarjem dobimo nakaznice za moko in kruh. Neka- teri so mislili, da bomo dobili nakaznice tu- di za druga živila, kar pa ne drži, pač pa bodo na karte tudi testenine. Za kruh, mo- ko, testenine in zdrob bo veljala ista na- kaznica. Kdor bo kupil toliko moke, za ko- likor se glasi nakaznica, ne bo mogel ku- piti kruha, zdroba, testenin in obratno. Se- veda bo velika poraba testenin z uvedbo nakaznic znatno omejena. Z uvedbo na- kaznic so ljudje večinoma zadovoljni, po- sebnost reševanja sloji. Nedostatek pšenične moke bo o krili s koruzno, ki ostane še da- lje v prosti prodaji. Nekateri že itak po- robijo dosti več koruzne moke kakor pa pšenične.

u— **Dravsko intendantsko skladišče** s pekovski četo bo praznovalo dne 31. t. m. svojo krstno slavo. Božja služba in rezanje kolača bo ob 10.30 v pekarni pšenične.

Raziskovanje zločinov Bratkove družbe
Bratko in Klobasa bi rada marsikaj zamolčala

V zvezi z aretacijo zloglasnega vlomilca in razbojnika Ivana Bratka se razčiščuje doslej nepojasnjeno razbojništvo pri Pa- lovih pri Sv. Miklavžu pri Mariboru, o ka- terem smo tedaj poročali. Bilo je v noči od 5 do 6. decembra 1940, ko sta udrila skozi podstrešje v notranjost Palove domačije dva razbojnika, ki sta hotela s strehi iz sa- mokresa domače popolnoma ustrahovati. Nista pa ničesar našli in sta izginila v gluho noč. Posestnik Pal in njegova žena sta te- daj izpovedala, da je bil eden od obeh več- ji, drugi pa manjši. To bi dalo po opisu sklepati, da je bil večji že zajeti glavni Bratkov pajdaš Iven Klobasa, ki je neka- terne vionne tatvine že priznal, drugi manjši pa Bratko sam.

Ivana Bratka so v Ljutomeru po zajetju v soboto 18. t. m. zaskočili udli glede tega razbojniškega poizkusa pri Palovih. Bratko je do zadnjega tajil soudeležbo, vendar pa ga obremenjuje okolnost, da so pri Palovih našli izstrelek naboja, ki je istega fabrika- ta kakor naboji za samokres 7-65, ki so ga bili naboji pri Bratku. Na drugi strani so do- gnale poizvedbe, da se je Ivan Bratko tiste

skladišča na Kodeljevem. Domačin slave bo kapetan I. stopnje Andrej A. Zlobec. Popoldne bo vojaška veselica.

u— **Le se nekaj preustav izredno uspe- le Nušičeve veseligre »Gospa ministrice«** bo v šentjakobskem gledališču. Igra je imela tak uspeh, da so bile vse dosedanje predstave razprodane. Ponovitev bo v so- boto 25. in v nečelo 26. t. m. ob 20.15 ter prihodnjo soboto in nedeljo. V soboto 8. fe- bruarja na obletnico smrti pesnika dr. Franceta Prešerna pa bo premiera izvirne- ga domačega dela Ilke Vastetove drame iz Prešernovega življenja »Visoka pesem«.

u— **Društvo »Pravnik« v Ljubljani.** Redni letni občni zbor z običajnim dne- vnim redom bo 12. februarja ob 18. uri v sejni dvorani Odvetniške in notarske zbor- nice, Cigaletova ulica 3.

u— **JNAD Jugoslavija.** Danes ob 16. se- stanek ženske sekcije. Načelnica.

u— **Prometna nesreča.** Poledneli Kon- gresni trg je nevaren tudi vozilom. V sredo zvečer je velik osebni avtomobil pred Ba- hovecovo lekarno na vходу v Vegovo ulico zadel v trilekaj, ga treščil ob poslopje uni- verze ter razbil, vozač tricikla pa je odle- tel na pločnik, kjer je obležal znatno po- škodovan. Do nesreče je prišlo vsled neza- dostnega upora avtomobilovih zadnjih ko- les na poledici.

u— **Nesreče.** Alojzija Hrenova, 42letna posestnikova žena iz žužemberka, je močno zakurila kmečko peč, legla na njo in trdno zaspala. Ko se je prebudila, je bila hudo opečena po vsem telesu in rokah. V sredo zgodaj zjutraj je poklical vratar na magi- stratu reševalce. Pred magistratom je le- žal neznanec, ki je padel po stopnicah in si močno pretelesl mozgane. Mož se do včeraj še ni zavedel. V torek zvečer se je nenadoma onesvestil pred glavnim kolodvo- rom na Masarykovi cesti kleparski vajenec Janez Hribar iz Zadobrovi, uslužben pri Kormu v Ljubljani. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik dr. Arko, ki se je slučajno mudil na mestu. Hribar je baje zastrupljen. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bol- nišnici.

u— **Tatvine.** Iz podčastniške čitalnice v vojašnici vojvode Mišića je odnesel nezna- nec radijski aparat znanke Ingelen, vreden 3000 din. Verjetno ga bo skušal kje pro- dati, zato svarimo pred nakupom. V Lebnovo krojaško delavnico na Novem trgu se je vtihotaplil tat in ukradel listnico z 900 din. Železniškemu uslužbencu Martinu Novaku v Drenikovih ulici je bilo ukradenih par čev- ljev, vrdnih 500 din. Inž. Pibernik je za kratek čas pustil svoj avtomobil brez nad- zorstva v Dalmatinski ulici. Priliko je ta- koj izkoristil neznanec in pobral iz vozila rjavo aktovko z različni knjigami, par smu- čarskih rokavic, samovoznico in nekaj drugih malenkosti. Vsi predmeti so vre- ni okrog 400 din. Inž. Antonu Umku je nekdo ukradel iz stavbne barake za gradom dol- go ročno žago in par gumijastih škornjev v skupni vrednosti 250 din. Ženi pečarske- ga podjetnika Ani Pirnatovi je izginila v torek iz kuhinjske omare listnica z 950 din. Denarnico je kmalu nato našel na dvorišču domači hlapec, toda prazno. Modro pleska- no kolo znamke Puch je odjedel neznanec izpred Gospičke gostilne na Gosposvetški cesti Muradu Ignjatoviču. Iz večje davčne uprave pa je bilo ukradeni Alojzu Golobu črno pleskano 1500 din vredno kolo znam- ke Elfa.

R A D I O

Petek, 24. januarja.

Ljubljana, 7: Jutrnji pozdrav, napove- di, poročila. — 7.15: Pisan venček vselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Z glu- honemimi po Sloveniji (strok, učit. Vinko Rupnik, sodeluje Ciril Sitar, bivši goje- nec ljubljanske gluhošolnice, sedaj ti- skarnar v Ljubljani). — 12: Naši zvoči (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opo'danski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila, ob- jave. — 14.10: Tujkoprometna poročila. — 17.30: Pester spored radijskega orke- stra. — 18.10: Zenska ura: Narodna in državna zavednost žene (gdč. Krista Haf- ner). — 18.30: Plošče. — 18.40: Fran- čiščina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Na- povedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Planinec ljubi živali (g. Pavel Ku- naver). — 20: Zbor »Grafika« (plošče). — 20.20: Prenos simfonije koncerta iz Beo-grad. — 21.40: Nečaj p'ne glasbe (plošče). — 22: Napovedi, poročila.

Beograd, 19.40: Muslimanske pesmi. — 20.15: Simfonijni koncert. — 22: Koncert sodebne glasbe. — Zagreb, 17.45: Petje. — 20: Pester glasbeni spored. — 22.15: Ples. — Praga, 19.10: Mali orkester. — 20.20: Koncert solistov. — 22: Češka glasba. — Sofia, 19.50: Prenos Puccini- ievie opere »Madame Butterfly«. — Ber- lin, 19.15: Orkestralni koncert. — 21.15: Mali orkester in solisti.

.. All-right-knjigovodstvo!

Idealno — pregledno — hitro in pregledno. Oton Stiglic, organizator, Ljubljana, Aleksandrova 4/II tel. 39-09.

Poleg tega pregleda so v posebnem zvezku revije »Die Pause« tale jugoslavica: črtica Ivana Cankarja »Vrzdene« v prevodu Guste Jirku, primer srbske narodne pe- smi, nekaj črnogorskih ljudskih povesti in novela Iva Andrića »Ob kotlu« (v prevodu dr. Aloisa Schmausa). Ilustracije so iz- brane z velikim okusom: med njimi so si- lika starega rimskega mostu v Mostarju, celostranska lika splitskega Peristila, po- gle na zagrebško »City«, motiv iz bosens- ke vasi, pogled na Dubrovnik, narodni noši iz Vrljike (celostransko), prizori s tr- ga v Skoplju in kot primeri likovne umet- nosti: Milunovićeva »Bula«, Meštrovičev »Zamišljenec«, Krizanov »Hvare in Piv- čičevi »Ribiči«. — Tudi prispevki o ostalih državah so izbrani v tem duhu in oprem- ljeni z razkošno reproduciranimi ilustraci- jami.

ZAPISKI

Skladbe L. M. Škerjanca v beograjski radijski oddaji. V petek, dne 24. t. m. pri- redi beograjska radijska oddajna postaja koncert, posvečen skladbam in nastopu prof. L. M. Škerjanca. Spored navaja na prvem mestu škerjančev koreografsko simfonično pesnitev »Marenkas«, ki je do- živela svojo krstno predstavo v Ljubljani na Novinarskem koncertu dne 1. 12. 1940. Nato sledi Balada op. 19 francoskega sklada- telja Gabriela Faurēja, katero izvaja s spremljavo orkestra prof. L. M. Škerjanc. Poslednja točka je škerjančeva II. simfo- nija (v h-molu), ki bo tokrat prvič izva- jana. Spored izvaja povečani beograjski radijski orkester, oboje vodi dirigirar avtor sam, osrednjo pa I. Iljin. Odčaja se prične ob 20.20 in jo prenašajo beograjska normalna in kratkovalovna ter ljubljanska oddajna postaja, na kar opozarjamo naše glasbeno občinstvo.

dili, kakšne močne napetosti obvladujejo današnje slovensko duhovno življenje. Pisec se obširneje bavi s srbsko in hr- vatsko literaturo in omenja tudi uspešni razvoj gledališč v Jugoslaviji. Nato pre- haja k slovenski nacionalni glasbi, ki se je začela okrog l. 1800 ter posebej označuje Glasbeno matico kot nacionalno glasbeni Institut Slovencev. Zanimiva je sodbu tu- jega opazovalca, da v operni produkciji za- radi tega nismo dosegli nič večjega, ker nam neostaja nacionalne družbene plasti s staro tradicijo. »Obraz novejšje slovenske glasbe je določen z impresionizmom: A. L. pločovit in popularen skladatelj — A. La- plovit in popularen skladatelj — A. La- plovit in kaotični M. Kogoj, pri katerem se pozna ekstremni vpliv praške šole, prav kakor pri Slavku Ostercu. Če se na pr. revolucionarni Blaž Arnič naslanja na mla- do rusko glasbo in se na drugi strani trudi Stanko Premrl po formalni čistosti no- vega klasičizma, je s tem dana podoba po- larnosti današnjega slovenskega duhovne- ga življenja. Pri tem je revolucionarni te- čaj mnogo bolj opazljiv kakor pa konser- vativni.«

Dr. Hille podaja v zgoščenih obliki tu- rezultate razvoja slovenske upodabljače umetnosti od impresionizma dalje, navaja sodbu prof. dr. Stetela o slovenskem im- pressionizmu in prikazuje današnje stanje našega slikarstva in kiparstva, omenjajoč zlasti Maleša, Miheliča, Smodeja, Goršeta, Loboda, Kosa, brata Kralja, L. Dolinarja. Prvič v tujini je tu poudarjen velik vpliv, ki ga ima na sodobno slovensko umetnost zagrebška šola. »Preko zagrebške šole so Slovenci povezani s klasičnimi kulturnimi tli Adrije,« pravi pisec; pri tem je treba omeniti, da so naši stiki s temi tli nepo- sredni, saj sega tudi naš etnični življenj na Jadran.

Iz Celja

— **Oddaja vprašalne pole do sobote!** Mestni prehranjevalni urad na mestnem poglavarstvu bo sprejemal vprašalne pole, ki jih je razdelil med prebivalstvo celjske občine, samo do sobote 25. t. m. Vprašalni pol, ki bi jih prejel po tem terminu ne bo več upoštevan in si bo moral vsak sam pripisati, če ne bo dobil nakaznic za živila.

— **Specialni doprinosi k fondu narodne obrambe.** Davčna uprava v Celju razglasi: Zaradi pravilne odmere specialnega doprinosu k fondu narodne obrambe za l. 1941., se pozivajo vsi oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali 4 odnosno 5 in več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti, da v lastnem interesu vložijo pri davčni upravi v Celju prijavo ter navedejo imena, dan, mesec in leto rojstva svojih otrok. Te podatke mora potrditi pristojna občina. Prijave je treba kolkovati z 10 din. Skrajni rok za vložitev teh prijav je 31. t. m. Tiskovine se dobe pri davčni upravi v Celju.

— **Nove maksimalne cene drin v premozi za kurjavo** je določilo mestno poglavarstvo v Celju z veljavnostjo od 22. t. m. Maksimalne cene so naslednje: sežen žaganih bukovih cepanic 650 din, sežen sekanj bukovih cepanic 684 din franco skladišče, 100 kg žaganih bukovih cepanic 36 din, 100 kg sekanj bukovih cepanic 38 din, tona hudojamskega premoga kosovca 420 din, kockovca 400 din, trboveljskega kosovca 420 din, kockovca 400 din, zabukovskega zdroba 282,50 din in velenjskega orehova 230 din. Navedene cene premozi ostanje pri prodaji na drobno iste. Kupcu je treba računati prevzorne stroške za na dom postavljen drva ali premog po medsebojnem dogovoru. Proizvajalci drv odnosno premozi pa ne pritiče nobena odškodnina za prevoz v mestu Celje.

— **Opozorilo obrtništvu.** Opozorjamo obrtništvu, da dobi pojasnila o napovedi za pridobitno, o pavšalnem obdavčenju in drugih davkih in pisarni Splošnega združenja obrtnikov za mesto in srez Celje.

— **Močno naraščanje brezposelnosti** znanje celjska borza dela v zadnjih tednih. Dne 20. t. m. je bil pri celjski borzi dela v evidenci 1401 brezposelnih (1131 moških in 270 žensk) nasproti 1130 (896 moških in 234 žensk) dne 10. t. m. Delo dobi 1 oskrbnik, 2 hlapca, 8 kuharic, 6 kmečkih dekel, po 2 natakari in služkinji ter po 1 gostinjska kuharica in postrežnica.

— **Nad 16 milijonov je šlo v zrak.** Na področju uglavne zaloge tobaka v Celju so lani pokadili za 16, 389.052,75 din tobačnih izdelkov nasproti 13.820.492 din v letu 1939. Porast je znašal lani torej 2.568.560,75 din. Lani je bila potrošnja tobačnih izdelkov največja v decembru, ko je dosegla 1.771.449 din, najmanjša pa v februarju, ko je znašala 995.364,50 din.

— **Prvenstvena šahovska tekma.** Po določilu Slovenske šahovske zveze bo Celjski šahovski klub igral v nedeljo 26. t. m. po polne v svojih klubskih prostorih v hotelu »Evropi« v Celju prvenstvo ne tekmo s šahovskim klubom Sočanjem, ki je prvak Saleške doline.

— **Kontumace.** Ker se je pojavila pasja steklina, je v vsem celjskem srezu odrejen strog pasji kontumace.

— **Darila.** Drž. krajevni zaščiti dece in mladine je daroval odvetnik dr. Ernest Kačan v Celju 200 din nameste venca na grob g. Ane Kukurčeve, soproge odveta in bivšega ministra dr. Vekosava Kukurčeva. — Dijaški kuhinji je podarila g. Ema Lilekova 100 din nameste cvetja na krsto notarja g. Otona Ploja v Mariboru.

Iz Maribora

— **Davčna uprava za mesto Maribor** razglasi, da je plačevati specialni doprinos od 1. decembra 1940 dalje za naložbenimi znamkami in sicer bodo morali delodajalci ki plačujejo uslužbenški davek v znamkah, plačevati tudi specialni doprinos v znamkah. Ostali delodajalci, ki plačujejo uslužbenški davek v gotovini, bodo plačevali še ta davek naprej v gotovini. Posebne znamke za specialni doprinos se prodajajo v trafikah. Opozorjajo se vsi delodajalci, da morajo predložiti do 31. t. m. vse knjižice za uslužbenški davek na pregled.

— **Nauk hišnikom in hišnicam.** V splošnem je bilo letos v Mariboru precej pritožb zaradi pomanjkljivega čiščenja hodnikov in pločnikov, zaradi nedostopnega posipavanja itd. Ta zadeva predstavlja vprašanje, ki ga bo treba na primeren način rešiti. Neprijetne posledice nedovoljnega čiščenja pločnikov je imela hišnica hiše št. 37 v Slovenski ulici. Na poljedici sta padli zasebnica Apolonija Klet iz Mlinske ulice in upokojenec žena Kristina Bratuševa. Obe sta dobili pri padcu k sreči le lažje poškodbe. Pač pa sta bili precej oškodovani zaradi škode na neupravljenih predmetih, ki sta jih nosili domov. Hišnica je morala obema gospodam poravnati škodo.

— **Okoli 6 milijonov din za pakete.** V preteklem letu je šlo čez Maribor okoli 100.000 zavojev z raznimi jestvinami. Če računamo, da je vrednost vsakega taknega paketa najmanj 60 din., potem pridemo do zneska 6.000.000 milijonov din, ki jih predstavljajo njihova skupna vrednost. Zavoji so prihajali iz raznih krajev naše države.

— **Zbor tekstilnih strokovnjakov v Mariboru.** Dne 9. februarja t. l. bo ob devetih urah predpisan pri Orlu občni zbor zveze tekstilnih strokovnjakov Jugoslovije. Za zborovanje je spričo težav, s katerimi se mora boriti danes tekstilna industrija, v mariborskih gospodarskih krogih živahno zanimanje.

— **Prihodna dramska novost v gledališču** bo ena najzabavnejših Nušičevih komedij »Sumljiva oseba« v Skrbinskih režiji.

— **Zlatina v stranišču.** V stranišču neke studenske gostinje so našli več zlatine in sicer zlato zapestno uro, zlato zapestnico in zlato verižico in skupni vrednosti okoli 4000 dinarjev. Verjetno poteka zlatina iz kakšne tativne, pa jo je tat potem v strehu pred posledicami odrgel v stranišču. Lastnik naj se zgleda pri studenskih orožnikih.

— **Ves ožgan po obrazu in rokah.** 27-letni kretničar dr. žel. Jože Cestnik se je z lučjo preveč približal bencinski cisterni. Vnel se je bencinski plin, ki je ožgal Cestnika po obrazu in rokah. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

— **Ob vse mesečne dohodke.** V neki trgovini na Glavnem trgu je postavila zasebnica Marija Tancerjeva na mizo denarnico, v kateri je imela vse svoje mesečne do-

hodke v znesku 1525 dinarjev. Ko je hotela plačati nakupljeno blago, je opazila, da je denarnica izginila. Tivrine je osumljene neka mlajša ženska, ki se je tedaj sukala po trgovini.

— **Priporočljiva služkinja.** Hišna posestnica Olga Šmucarjeva v Metelkovi ulici je

imela služkinjo, neko Jožeko Jevšenjakovo. Služkinja je nenadno odpotovala, v Zagreb. Ko je odšla, je opazila gospodinja, da so z njo vred izginili razni predmeti, med drugim tudi ženska srebrna ura. Skupna vrednost ukradenih stvari je okoli 2000 din. Za tatinsko služkinjo poizvedujejo.

Gospodarstvo

Kontrola uvoza volne, volnene preje in celulozne volne

Na osnovi uredbe o kontroli zunanje trgovine je trgovinski minister izdal naredbu o kontroli uvoza volne, umetne volne, volnene preje in celulozne volne, ki je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 18. januarja in se bo pričela izvajati 30 dni po objavi.

Z naredbu se stavlja pod kontrolo direkcije za zunanjo trgovino izvoz volne (tarifna številka 71 in 308 carinske tarife), dlake domače in angorske koze, velblodove, zajčje, jelenje, jazbečje, pasje dlake in dlake ostalih živali ter žime (tarifna številka 72), umetne volne (tar. št. 310), volnene preje (tar. št. 311 do 314) in celulozne volne (fiocco) iz tar. št. 28.

Gori označeno blago smejo uvažati samo uvozniki, registrirani pri direkciji za zunanjo trgovino, odnosno pri njenih organih, in sicer na podlagi uvoznega potrdila, ki ga izda direkcija odnosno od nje pooblaščen organ. V 15 dneh od uveljavljanja te naredbe morajo uvozniki navedenih proizvodov, ki nameravajo nadalje uvažati to blago, predložiti direkciji za zunanjo trgovino prošnjo za registracijo. Med drugim morajo predložiti seznam uvoženih količin v zadnjih dveh letih (1938 in 1939 ali 1939 in 1940) ter priložiti originalne uvozne carinske deklaracije, ki se pozneje vrnejo. Če prošilec ne more predložiti carinskih deklaracij, mora predložiti overjen izvelek iz kontrolnika uvoza finančnega ministrstva.

Po izvršeni registraciji je uvoznik dolžan v 15 dneh od dneva sporočila depozirati pri direkciji odnosno pri njenem organu kavejco v višini 20.000 din v gotovini ali v državnih in banovinskih vrednostnih papirjih ali vložni knjižici zavoda, za katerega jamči država, banovina ali samoupravno telo. Za zadruge znaša kavejca 5.000 din. Kavejca služi kot jamstvo za

kontrola uvoza umetnih gnojil, žvepla in modre galice

Trgovinski minister je predpisal tudi naredbu o kontroli uvoza umetnih gnojil (iz tarifnih števil 203, 211, 262 in 263 carinske tarife), žvepla (iz tarifne številke 197/1 in 2 ter modre galice (iz tarifne številke 215/2).

Gornje blago smejo uvažati samo registrirani uvozniki na podlagi uvoznega potrdila. V 15 dneh po uveljavljanju naredbe morajo uvozniki predložiti prošnje za registracijo. Registracija ni vezana na dokaz o uvozu v prejšnjih letih. Kavejca znaša 20.000 din, za Savez zemljoradniških zadrug in njegove organe pa 5.000 din. Ostali predpisi glede črtanja iz registra in kazenskega postopanja so enaki kakor v naredbi o kontroli uvoza volne.

Naredba je bila objavljena v »Službenih novinah« od 18. januarja in se prične izvajati 30 dni po uveljavljanju.

ske koledarsko leto kot proračunsko leto in bo ista reforma sedaj izvedena za vsa država. Glede na to reformo, ki bo z objavo novega zakona o državnem računovodstvu v kratkem izvedena, bo trajalo prihodnje proračunsko leto le 9 mesecev. Namreč od 1. aprila t. l. (sedanje proračunske dvanajstine potečejo 31. marca) pa do konca tekočega leta.

— **Državna hipotekarna banka bo znižala obrestno mero za komunalna posojila.** Iz Beograda poročajo, da namerava Državna hipotekarna banka znižati obrestno mero za posojila državi, banovinom in ostalim samoupravnim telesom od 7 na 6,5%. Obrestna mero za posojila ostalih dolžnikov ne bo znižana, pač pa bo banka podlajšala rok izplačila na ta način, da bo uvedla tri vrste posojil z amortizacijsko dobo 5, 10 in 15 let.

— **Vprašanje državne cementne tvornice zopet na dnevnem redu.** Kakor je znano, je gradbeni minister dobil v finančnem zakonik pooblastilo za ustanovitev državne tvornice cementa. To pooblastilo dosega ni bilo izkorisčeno, očeno zaradi tega, ker so merodajni čimbelji hoteli pokazati na končno ureditev vprašanja kartelnih cen za cement v naši državi. Trgovinski minister je že sredi leta 1939 uvedel postopanje po uredbi o kartelnih cenah cementnega karrela, da se ugotove produktivni stroški. To postopanje je končano za podjetja izven banovine Hrvatske, medtem ko je postopanje za podjetja v banovini Hrvatski še v teku. Čeprav niso znani rezultati, ki jih je ugotovila komisija, vendar opozarja »Jugoslovanski kurir« na dejstvo, da je cement eden od redkih predmetov, čigar cena od začetka vojne še ni bila povišana in še danes velja cena v višini, kakor so bile določene leta 1934, ko je bila cena maksimirana z uredbo o uvedbi javnih del (takrat je bila cena znižana za 7,50 d.n. pri metričnem stotu). Navzlic temu pa smatramo na merodajnih mestih, da je še vedno aktualno vprašanje ustanovitve državne tvornice cementa. Gradbeno ministrstvo je izdelalo načrt uredbe o državnih tvornicah cementa, ki je predložena ministrskemu svetlu. »Jugoslovanski kurir« smatra, da navzlic temu ni izključeno, da se še najde druga rešitev, namreč v tem, da država odkupi tvornico cementa v Ralju in v tej tvornici obnovi produkcijo, ker je tvornica prenehala delovati leta 1922. »Jugoslovanski kurir« še vrhu tega poudarja, da je od 13 obstoječih tvornic le 10 v obratu in da se izkorišča sedaj le 33% produktivne kapacitete. Z izbruhom vojne so naše cementne tvornice izgubile vsa inozemstva tržišča in ni razloga, da bi v tej situaciji država še zgradila novo 14. tvornico.

— **Naš izvoz svinj v Nemčijo.** V sredo je bila v direkciji za zunanjo trgovino konferenca z izvozniki svinj v zvezi z izvozom svinj v Nemčijo na podlagi najnovejšega sporazuma, ki je bil dosežen v Berlinu. Do 20. marca, ko bo stopila v veljavo nova naredba o urečivju izvoza žive živine, bo o kontingenti razdeljeni tako, da bodo dobili 40% izvozniki, 40% zadruge, 20% pa proizvajalci. Cena je določena na 20,50 din. franko nemška meja. Na konferenci je bil dosežen sporazum o izmenjenju prevoznih stroškov do nemške meje.

— **Trgovinska pogajanja s Francijo.** Najavljena trgovinska pogajanja s Francijo so se pričela v sredo v Beogradu. Od naše strani vodita pogajanja načelnik oddelka za trgovinska pogajanja pri direkciji za zunanjo trgovino dr. Djordjević in ravnatelj devizne direkcije Narodne banke g. Ljubislav Jevčević.

— **Beogradska tvornica čokolade Sonda se pretvori v delniško družbo.** Iz Beograda poročajo, da je trgovinski minister odobril ustanovitev delniške družbe pod imenom K. M. Sonda d. d. s sedežem v Beogradu. Nova družba bo prevzela podjetje istega imena, ki je sedaj last industrija g. Sonode z vsemi aktivimi in pasivimi. Namen družbe je industrijska predelava surovega kakava, sladkorja in moke, iz-

delovanje umetnega ledu, kvasa in predelava ostalih kmetijskih surovin. Glavna nove družbe bo znašala 15 milijonov din, od tega odpade 14 milijonov na apor, ki ga prinese v podjetje g. Sonda, ostanek pa bo vplačan v gotovini od novih lastnikov.

— **Predjudji za setev sončnic.** Z odločbo Prizada so, kakor znano, predpisani že pogoji za sklepanje pogodb med tvornicami jedilnega olja in proizvajalci glede setve oljarič. Tako proizvajalcem sončničnega semena zajamčena odkupna cena 350 din za 100 kg semena franco področje proizvodnje, ki bo eventualno še povišana. Sedaj je še določeno, da bodo tvornice olje izplačale proizvajalcem za pogojeno setev vsakega orala zemlje s sončnicami predjem v višini 500 din.

— **Cena za kvas.** Z o'lokom finančnega ministra je določena prodajna cena za kvas na 31 din brez skupnega davka, medtem ko je doslej znašala cena 32 din z vrčnamljnim skupnim davkom. Ker znaša skupni davek 1,10 din, ostane v glavnem cena nespremenjena. Ta sprememba je bila odobrena glede na novo stopnjo skupnega davka na poslovni promet.

— **Rekonstrukcija državne ceste Ježica - Domžale.** Banska uprava je razpisala licitacijo za rekonstrukcijo državne ceste št. 50 od km. 5,659 do 14,885 (Ježica - Domžale). Proračun znaša 1.017.000 din.

— **Dunajski velesejem** bo letos v času od 9. do 16. marca. Putnik sporoča, da je odobren za obiskovalce dunajskega velesejema na naših železnih 25% popust, na nemških pa 60% popust. Vizum je brezplačen. Postopek za prijave obiskovalcev je letos poenostavljen in se je v vseh vprašanih obisk dunajskega velesejema obrniti na Putnika in Ljubljani.

Borze

23. januarja

Na ljubljanski borzi je bilo danes povpraševanje za grške bonde pri nižjem tečaju 38,50. V Beogradu je prišlo do prometa pri istem tečaju. Na svobodnem trgu so tečaji ostali nespremenjeni.

Na zagrebškem efektornem tržišču je v državnih vrednotah tendenca nadalje zelo čvrsta in je bilo danes povpraševanje za vojno škodo po 475 (v Beogradu po 473,50). Promet pa je bil v 6%, severnih agrarnih obveznicah po 56 (v Beogradu po 55) in v 6%, dalmatinskih agrarnih obveznicah po 81,50 (v Beogradu po 80,75).

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 174,57—177,77. New York 4425—4483. Curih 1028,64—1033,64. Tečaji na svobodnem trgu: London 215,90. New York 54,00—55,20. Curih 1271,10—1281,10. Privatni kliring: Berlin 1772—1792, grški boni 38,50 den.

Curih. Beograd 10, Pariz 8,25. London 16,10. New York 431. Bruseli 69. Milan 21,70. Madrid 40. Amsterdam 2,9. Berlin 172,50. Stockholm 102,7750. Oslo 93,50. København 83,50. Sofia 4,25. Lizbona 17,24. Budimpešta 85. Atene 3,00. Carigrad 3,3750. Bukarešta 2,15.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 475 den., 4% agrarne 56 den., 4% severne agrarne 55,50—56,50 (56), 6% bezgluške 85 den., 6% dalm. agrarne 81,50—82 (81,50), 6% šumske 80 den., 7% stabiliz. 97 den., 7% invest. 100 den., 7% Seligman 103—104, 7% Blair 100,50 den., 8% Blair 106,50 den.; delnice: Narodna banka 7050 den., PAB 200 den., Trboveljska 372,50—380.

Beograd. Vojna škoda 373,50 den., 4% severne agrarne 55—55,50 (55), 6% beluške 85,25 den., 6% dalm. agrarne 81,50—81 (80,75), 6% šumske 79,25—80 (79,50), 7% stabiliz. 98 den., 7% invest. 100,50 den., 7% Seligman 103,50 den., 7% Blair 100—101 den., 8% Blair 106 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 23. januarja. Začetni tečaji: pšenice: za marec 85,975 za maj 79,75. za julij 80,125; koruza: za marec 63,125. za maj 63,25.

+ Winnipeg, 23. jan. Začetni tečaji: pšenice: za marec 77, za maj 73,25.

+ Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Tendence nespremenjena. Oves: baški, sremski in slavonski 355—365. Ječmen: baški, sremski 410—420. Moka: (franko mlin od vagon, brez prom. davka in vreč): »og« in »og« 723; enotna pšenična moka 382,25; presejana koruzna moka iz koruze, ki ima največ 14% vlage, 321. iz časa primerno suhe koruze 250. Otrubi (franko mlin ali vagon, brez prom. davka in vreč): pšenični 200, koruzni 150, brez kafi 70. Fižol: baški in sremski brez vreč 560—570.

Celjska gasilska četa stopa v 75. leto

Celje, 17. januarja.

Prostovoljna gasilska četa v Celju je imela v četrtlet zvečer v svojem domu 70. redni letni občni zbor. Četa slavi letos 70-letnico svojega poštovnega in uspešnega udeleževanja. Predsednik g. Franc Dobovčnik je pozdravil zastopnike mestne občine, vojaške oblasti, gasilske župe in tiska ter članstvo. Nato se je zvon dr. Voršič zahvalil gasilski četi za njeno dosedanje delo, izrazil je željo, da bi bilo udeleževanje gasilske čete tudi v bodoče v korist prebivalstva in je obljubil četi vso podporo mestne občine. Starešina celjske gasilske župe g. Goligranc je pozdravil občni zbor v imenu župe. Poudaril je, da je celjska četa ena najodličnejših gasilskih čet, ki naj bo drugim četam za zgled. Zahvalil se je četi za pomoč, ki jo je nudila župi.

Predsednik Dobovčnik je v svojem poročilu omenil, da sta gasilska četa in reševalni oddelki kljub vpolnikom članov na vojaške vaje delovali lani brezhibno. Poudaril je, da moramo ostati v usodnih časih, ki jih preživljamo, vsi složni, odločni in pripravljeni na braniko domovine. Vse te vrline goji gasilska četa v polni meri. Ob 70-letnici čete je predsednik izrazil vdanost Nj. Vel. kralju Petru II., pokrovitelju gasilstva Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu in vsemu kraljevskemu domu.

Poveljnik g. Franc Košir je poročal, da je bila gasilska četa lani poklicana h gašenju 15 požarov. Bilo bi treba odpreti in očistiti vodnjake v mestu, ker bi bili ti edini viri za gašenje požarov, če bi mestni vodovod kakor koli odnoval. Tudi pri regulaciji Savinje bo roskrbilno, da bodo mogli gasilci na raznih mestih črpati vodo iz Savinje. Gasilski park je postal delno že neuporaben in ga bo treba začeti temeljito izpopolnjevati.



Tajnik g. Adolf Bervar je navedel, da ima četa 32 izvršujočih (lani 34), 14 rezervnih članov (lani 15) 12 pripravnikov (lani 1) in 9 naraščajnikov (lani 23). Četa se je lani udeležila številnih narodnih in gasilskih svečanosti ter pogrebov. Izredne razmere so močno ovirale delovanje kulturno prosvetnega oddelka. Reševalni oddelki je prepeljal 427 oseb in prevozil z dvema reševalnima avtomobila 69,9 km. Četna ambulanca je nudila 34 osebam p. v pomoč. Podčrtati je treba, da je delo samarijanov prostovoljno in docela brezplačno. Članstvo gasilske čete tvori predvsem obrtniki, obrtniški pomočniki in delavci. Četa zelo pogreša v svojih vrstah intelektualce, ki bi pomagali pri nujno potrebni gasilski vzgoji meščanov.

Po poročilu blagajnika g. Lečnika ml. je prejel odbor na predlog revizorja g. Culka razrešeno. Pri dopolnitvi volitev so bili izvoljeni naslednji gg.: za poveljnikovega namestnika Ljub. r. Domitrovič, za oddelnega vodjo Franc Janža, za oddelnega vodjo samarijarskega oddelka Franc Klezin in za ačiana nadzornega odbora I. Kuzma. Proračun za novo poslovn. leto je bil soglasno odobren. Pri slučajnostih je poveljnik g. I. omenil, da bo gasilska četa letos 8. junija svečano proslavila svojo 70-letnico. Podrobnosti proslave bodo še določene.

Moščanski gasilci so zborovali

Ljubljana, 23. jan. rja

Prostovoljna gasilska četa v M'sah pri Ljubljani je imela svoje 43. redno letno skupščino, ki se je udeležilo 8 evilno članstvo. Skupščino je otvoril predsednik čete tov. Avgust Zupančič, ki je pozdravil članstvo in zastopnike oblasti in društev. Odposlana je bila poveljstva brozjavka Nj. Vel. kralju Petru II. in princu Tomislavu k njegovemu 13. rojstnemu dnevu. S polnimtutim molkom so zborovalci počastili spomin v preteklem letu umrlih članov. V nadaljnjem se je predsednik zahvalil vsem članom, ki so se z verno ločilo predelave tovarnega avtomobila v gasilski avto in žrivotarji nad 600 večernih tr. brezplačno. Blagoslovitev novega 13 sedežnega gasilskega avtomobila bo 6. julija. Nadalje se je zahvalil dobrotnikom in mestni občini za njeno naklonenost in izdatne podpore, ki jih je nudila četi.

Sledilo je poročilo tehničnega referenta tov. Čera Gasilska četa je priredila 5 orožnih vaj in 1 vajo za obrambo pred letalskimi napadi in imela 3 članske sestanke. Četa šteje 41 rednih, 2 rezervna, 9 častnih, 7 ustanovnih in 430 podpornih članov. Sklicanih je bilo 6 rednih sei. Četa je bila številno zaopazna na vseh slavnostih in prireditvah bratskih čet ljubljanske župe.

Dohodki v preteklem letu so znašali 34.854 din in je bilo prav toliko izdatkov. Dolga je ostalo okoli 2000 din in to na račun novega gasilskega avtomobila, za katerega je četa plačala 25.000 din. Proračun za tekoče leto znaša 24.523 din dohodkov in prav toliko izdatkov.

Po skupščini je predaval tov. ing. Čepcon o organizaciji in obrambi z-ščiti prebivalstva pred letalskimi napadi, o pomenu pasivne obrambe, v katero je predvsem uvrščeno tudi saletstvo. Izvoljen je bil prejšnji odbor s tov. Avgustom Zupančičem na čelu, ki zastoji za svoje delovanje našlešo pohvalo jamči za napredek. Na pomoč!

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 24. ob 15.: Romeo in Julija. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 25.: Othello. Izven. Znižane cene od 15.: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Krog s kredo. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 27.: zaprto.

Shakespeareva tragedija »Othello« po kaže moč duhovito zasnovane Jagove spletke, ki uprositi Othellovo zaupanje do Desdemone. Dejanje se godi v Benetkah na otoku Cipru. Prva repriza tega dela bo v soboto zvečer kot predstava izven abonmaja.

O P E R A

Petek, 24.: zaprto. (Generalja). Sobota, 25.: Hlapec Jerneja. Krstna predstava. Red premierski. Nedelja, 26. ob 15.: Carmen. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Pri belem konjuku. Izven.

Ponedeljek, 27.: zaprto.

O P E R A

Krstna predstava izvirne slovenske opere, ki jo je komponiral Matija Bravničar in za katero je napisal libreto Ferdo Delak, bo v soboto 25. t. m. za red premierski. Naslov opere je »Hlapec Jerneja«. Glavno vlogo ima v operi zbor, ki je pomemben in ki ga je nastudiral Rado Simoniti. Glavne partije bodo peli Lupa naslovno, Franci Gostacvega, Martec gospodarja, Zupan župana, M. Sencin jezičnega dohtarja in Anžlovar župnika. Opero bo dirigiral Niko št. Itoč. Režiser C. Debevec. Inscenacija po zamisli šef-režiserja C. Debeveca je inž. arh. E. Franza.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Sobota, 25.: Gospa ministrica. Nedelja, 26.: Gospa ministrica.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 24.: zaprto. Sobota, 25.: Habakuk. Red C. Nedelja, 26. ob 15.: Na cesaričin ukaz. Zadržite. Znižane cene. Ob 20.: Lepa Vida. Zadržite.

Iz Ptuj

— Zvočni kino bo predvajal v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob pol 16, pol 19. in pol 21. uri film »Pod jarmom«. Za dodatek filmaki žurnal.

Ameriška oboroževalna industrija

»Tankovski arzenal« Chryslerjevih tvornic — Organizator najhitrejšega obrata na svetu

Oločitev v sedanji vojni je v nemajhni meri odvisna od zmornosti ameriške oboroževalne industrije. Kako se tam prizadevajo, da bi ji dali najhitrejši tempo, nam kaže primer Chryslerjevih delavnic, ki hočejo v svojem »tankovskem arzenalu« vsak dan na tekočem traku izdelati po

pet trdnjav na kolesih.

ki naj bi tehtala vsaka po 25 ton. Z gradnjo tega obrata in njegovo organizacijo je bil poverjen bivši vodilni mehanik Chryslerjeve družbe Hunt. Odgovoren je za to da bo ameriška vojska dobila v najkrajšem času 1000 tankovnih vozil. Gradnja takšne tovarne ni malenkost. Hunt mora izdelati zanj tudi najopravnejši

sistem proizvodnje.

opremiti jo z vsemi potrebnimi stroji in izvežbati poleg vsega drugega šest tisoč deavcev zanja. Tovarna mora biti do aprila gotova.

Odkar je Hunt pred tremi meseci prejel načrte za naročene tanke, je delal s svojim štabom kakšnih 200 tehnikov skoraj nepretrgano, da bi organiziral

množestveno proizvodnjo.

preračunal proizvodni tempo in sinhroniziral stroje. Na ta način mu je uspelo šele pred kratkim znižati delovni čas na 11 ur, ki bodo povsem zadostovale za izdelavo petih tankov na dan. Na lesenem modelu v polovični naravni velikosti

proučujejo Hunt in njegovi položaje podobnih izdelovalnih

strojev na tekočem traku.

tako so izračunali in določili delovno brzino, ki bi je počasnejše državne delavnice nikoli ne morele doseči.

V primeru izdelave dobrega bojnega oklopnega voza je izdelava avtomobilov prava otroška igra. Če sama strojna naprava, ki bo vrtela 2300 kg težki stolp za topove, je problem zase. Vozovi bodo morali imeti brzino 35 do 60 km na uro in bodo opremljeni bržkone

z motorji na zračno hladitev.

Oboroženi bodo s topom kalibra 7.5 cm, topom kalibra 3.7 cm, štirimi Flabovimi strojnicami in dvema lahkim strojnicama Thompsonovega tipa. Stola za to orožje je vojaška skrivnost, njegova notranja ploščad bo obešena na nesoventem stropu in se bo obračala z večjo brzino nego vsi dosedanj stropi.

Hunt je od l. 1929 do 1936 vodil Plymouthske delavnice, ki veljajo za

najhitrejši obrat na svetu.

V tej tovarni je odkril najhitrejši produkcijski tempo, kar so ga kdaj uporabljali v kakšni tovarni za avtomobile. Danes ima Hunt 48 let.

Milijoni voltov proti raku

Nova naprava danskega raziskovalca atomov

Sloviti danski raziskovalec atomov prof. Niels Bohr, je odkril nova pota za borbo proti raku s pomočjo radioaktivnih žarkov. Sedaj namerava zgraditi obsevalno napravo za napetost milijon voltov, kakršne so doslej uporabljali le v redkih primerih. Ta naprava bo posebno učinkovita za obravnavo takšnih rakastih tumorov, ki so v človeškem organizmu preskrili da bi jih bili mogli do danes učinkovito zdraviti. Podobne naprave sicer že imajo v Ameriki, toda Bohrova predstavlja znatno poenostavljeno konstrukcijo.

V laboratorijih danskega učenjaka proučujejo istočasno tudi izdelavo umetnega radija, ki izgubi svoje radioaktivne lastnosti že po razmeroma kratkem času in je zato posebno dobro uporaben za notranje obnavljanje raka. Preparati iz umetnega radija se vbrizgavajo v krvni obtok, tako da lahko prodrejo do ognjišč rakastih tumorov, ne da bi potem učinkovali neskončno dolgo na tkivo, kakor je to pri pravem radiju. Iz tega razloga so z umetnim radijem ožginalne in razkroj organske substance nemogoče.

Usoda „Malaye“

Križarka, ki je sodelovala že v bitki pri Skageraku

V bitki v Sicilski morski cesti so bombne iz nemških in italijanskih letal poškodovale tudi britsko bojno ladjo »Malaya«. Ta ladja je doživela svoj ognjeni krst že v pomorski bitki pri Skageraku 31. maja 1916, in je tedaj odnesla težke poškodbe. V kratkem, a zelo srditem spopadu med oddelki britskega in nemškega vojnega brodnjstva je »Malaya« v nekoliko mi-

nutah zadelo sedem najtežjih granat, ki so jo silovito zmrcvarile. Le s težavo se je goreči brod v oblakih dima umaknil nemškim strelom. 131 njegovih moških je bilo deloma ubitih, deloma ranjenih.

»Malaya« so spustili v morje že l. 1915, l. 1936. pa so jo popolnoma predelali in opremlili z novimi topovi, torpednimi cevmi in stroji. Britsko bojno ladjo enakega tipa »Barham«, ki so jo isto tako popolnoma modernizirali, je ob koncu l. 1939. zadel nemški torped in je bila več mesecev neuporabna za borbo.

Nova odprava ledolomilca »Sedov«

Sloviti ruski ledolomilec »Sedov« se pripravljajo na novo vožnjo v polarna morja. V bližnjih dneh izide knjiga njegovega kapitana, Babigina, ki bo pod naslovom »Na Juriju Sedovu skozi arktični ocean« vsebovala zbirko poročil, ki so jih sestavili člani njegove znamenite zadnje odprave. Še letos izide potem zaključno poročilo o delih, ki so jih izvršili člani te odprave.

Mraz moti zimsko spanje

Na Danskem opazujejo, da so se notopirji po nastopu hudega mraza zbudili iz zimskega spanja in letajo po mestih po hišnih vežah. Stokovnjaki pravijo, da so tako te, kakor druge živali med zimskim spanjem občutljive za premenjave temperature. V nekoliko toplejših prostorih jih je mogoče pripraviti potem do nadaljnjega spanja, dobiti pa ne smejo v tem primeru nobene hrane.

A NEKDOTA

Skladatelj Alberta Lortzinga so poklicali na davčni urad. »Zvedeli smo, da imate dve kravi in da vaša žena prodaja mleko.« so mu dejali.

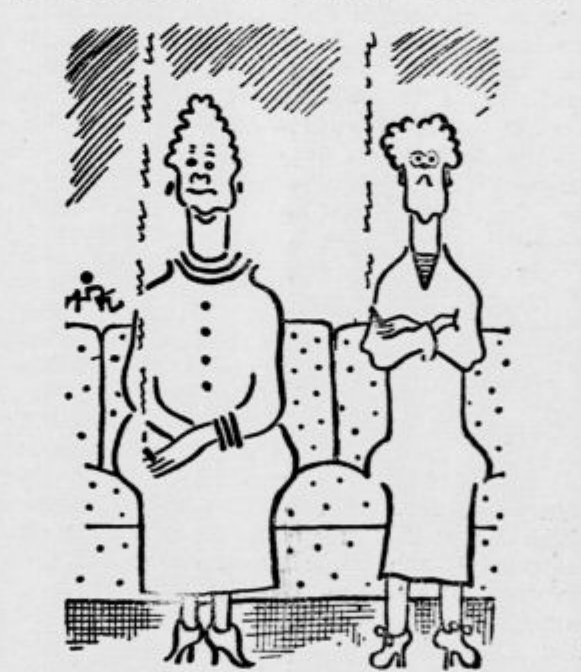
»Res je,« je odgovoril Lortzing.

»Prijavili pa ste se kot skladatelj! Od česa torej prav za prav živite?«

»Na žalost glasba ne zadostuje za življenje.« je dejal skladatelj.

»Torej ste vendarle prodajalec mleka.« In kot prodajalec mleka so ga vnsali. Ta vpis so odkrili l. 1878., ko so slavili 75-letnico skladatelja, ki je umrl v ostalem ubog.

VSAK DAN ENA



»In kako si zadovoljna z novo služkinjo?«
»Po pravici povedano, nisem prav nič zadovoljna. Ves božji dan lenari, in še za to ne kaže prave volje.« (Humoristi)

K zmedam v Rumuniji



General Antonescu, voditelj rumunske države, čita proglas, v katerem poziva Rumune, naj sledijo njegovim pobudam

General Cavallero

Drzen v odločitvah in odličen organizator



Novi šef italijanskega gen. štaba general Ugo Cavallero

General Ugo Cavallero, ki so mu Italijani po ostavki generala Soddaja poverili vrhovno poveljstvo nad svojimi armadami v Albaniji, je šele pred kratkim kot naslednik maršala Badoglio postal šef generalnega štaba vse italijanske vojske.

Cavallero velja za eno najboljših glav v italijanski vojski. Ze v svetovni vojni je bil šef operacijskega oddelka pri vrhovnem poveljstvu in je pozneje kot državni podtajnik v vojnem ministrstvu, ki mu je načeloval Mussolini sam, pokazal izredne organizacijske sposobnosti. Tako mu je pripisati vso reorganizacijo italijanske vojske. V njem sta združeni, kakor pravijo strokovnjaki, dve sposobnosti vsakega pravega vojskovodje: drznost v odločitvah in odličen organizacijski talent.

Izredno huda in muhasta zima tega leta onemogoča v alpskih gorah trenutno pač vsako večjo operacijo s strani italijanske vojske, vse pa kaže, da pripravljata ta vojska pod vodstvom svojega novega zapovednika ofenzivne akcije za čas, ko bo sta mraz in sneg popustila.

Enotno obuvalo v Italiji

Konec luksuznih čevljev zaradi nedostajanja usnja

V izlozih italijanskih trgovin s čevlji se je pojavil pred nekoliko tedni poleg najnovejših, elegantnih modelov čevljev, ki na zunaj ne bi silili toliko v oči, če bi posebni napisi ne opozarjali, da predstavljajo ta čevlji tip, ki so ga izdelali po navodilih vlade in ki ga vlada sama priporoča v nakup. Splošno pomanjkanje najvažnejše sirovine za obuvno industrijo, usnja, in s tem zvezana podražitev obuvala, sta imela za posledico pojav tega enotnega čevlja, ki so ga obvezane danes imeti v stalni zalogi vse trgovine s čevlji.

Italijanski javnosti se je novi čevlji predstavil v dveh barvnih tipih za otroke, moške in ženske. Število različic je omejeno. Načelno imajo ti čevlji le enojen podplat in za ženske ne previsoko peto iz usnja. Modni tipi so gotovo lepši, toda odločilna je poleg vsega drugega cena in ta je nastavljen na enotni čevlji na 70, 90 do nekaj nad 100 lir; to je komaj po-

lovico toliko, kolikor stanejo čevlji drugih vrst.

Vladi je šlo za to, da bi se dala ljudstvu dobra in trpežna obutev, sicer brez posebnih okrasov in s preprostim svim, toda dosegljiva za vse, ki si dragih modelov danes ne morejo več privoščiti. Gotovo je, da bodo ljudje čedalje bolj posegali po tej obutvi, in to tem bolj, ker je za bodice prepovedano uporabljati usnje za določene dele obuval, kakor vmesne podplate, oblogo itd., tako da bodo dragi modeli bolj ali manj le na oko povsem pristni, v svoji notranjosti pa se bodo morali zadovoljiti z nadomestki, kajti pravo usnje se bo uporabljalo v prvi vrsti le za normirane čevlje.

Princeska na želvi



Faruka in kraljice Faride princesa Feridat Dvletna prvorojenka egiptskega kralja se najraje zabava z ogromno želvo, ki živi v vrtovih kraljeve palače

Reševalci v Londonu



Angleški kralj se zahvaljuje gasilcem za požrtvovalno delo ob bombnih napadih na London

Hulbert Footner:

42

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

»Se misliš mar omožiti s poslanikom?« je užaljeno vprašal.

»Oh, nikar se spet ne začni prepirati z menoj. In ne skrbi: ni me zasnubil.«

»Če te pa zasnubi, kaj mu odgovoriš?«

Obrnila se je k njemu in ga brezobzirno pogledala: »Kaj mi svetuješ kot moj prijatelj?«

»Oh, kar vzemi ga!« je ujedljivo odvrnil. »To bi bila pač res velika sreča!«

Diana mu je obrnila hrbet in oba sta obmolknila. »Neumno je bilo, da sem prišel semkaj,« je rekel nazadnje.

»Unala sem, da moreva biti prijatelja!«

»Prijatelja!«

Spet se je obrnila k njemu. »In če bi se izkazalo, da mi je radža zapustil del svojih draguljev ali bi jih potem delil z menoj in jih smatral za mojo in materino preskrbnino?«

Luke je komaj verjel svojim ušesom. Takšna je torej stvar, je pomislil. S tem se izovarja Zaprščina naj bi bila! Ko je znova izpregovoril, mu je zvenel njegov lastni glas kakor tuj. »Misliš da bi sprejel njegov denar?«

Pobesila je oči. »Ne, samo vprašala sem.«

»Nikaka oporoka se ni našla. Če obstoji, bi bilo

to za preiskavo slučaja zelo važno. Vsekako bi jo bilo treba izročiti policiji.«

»O kakšni oporoki nič ne vem.«

Spet sta nekaj časa oba molčala.

»Grem,« je nato rekel Luke.

Tisti mah je potrkalo na vrata. V sobo je stopil sluga, podal Diani pismo in spet odšel. Videl je bilo, da se je ustrašila, ko je spoznala, o savo Hlastno je raztrgala ovoji in preletela vsebino. Sporočilo jo je očito pomnilo, kajti opravičila se je Lukeu in stala v sosedno sobo, kjer je govorila z materjo. Luke je slišal njuna glasova. Enkrat je nastala gospa Morvenova glasnejša in Luke je ušel besede:

»Ničesar ne more vedeti. Prenovem ti, da bi šla tja.«

Takoj nato se je Diana vrnila. Pismo je držala še v roki. Njen obraz je bil blede kakor zid. Zmešala je list in ga hotela vreči v koš za papir, toda kepica je zadela ob rob in padla na tla. Ni se več zmenila zanjo.

Gospa Morvenova jo je razburjeno klicala nazaj in Diana se je še enkrat opravičila. Luke je takoj planil na papir in ga razgrnil. Zdel se ni, kakor ni mogel več ozirati na dobre navade: moral je zvedeti resnico o Diani.

»Ljuba Diana,« je bral, »moje noči in dnevi so polni muke, ker vas ne smem videti. Tega ne morem dalje prenašati; še danes moram govoriti z vami. Francosko pošlanišvo je pomoč in rodnost pod nadzorstvom policije, toda rosrečilo se mi je, da sem jo ukanil. Te vrstice pišem v hotelu Bradford. Eno uro vas bom čakal tam v pisalni sobi.

Nekoliko sem se našemil, a saj me boste spoznali. Marsikaj vam moram povedati. Pridite vsekako ne pustite me zaman čakati in ne pahnite me v obup. Vi in vaša mati sta v mojih rokah, toda izdal vaju ne bom, ako me ne prisili. Pojubiljam rob vašo obleko!«

Luke je znova zmčkal pismo in ga spustil na tla, kakor bi bilo razbeljeno železo. Obraz mu je bil otrpnil. Zaničeval je to s'rafsko gospo Morvenovo, prav tako na tudi njeno hčer.

Ko je Diana spet stala v sobi, je držal klobuk v roki.

»Se ločiva prijatelja?« je vprašala.

»Ne,« je kratko odvrnil. »To je samo neumen izgovor. Ali sva več kot prijatelja ali pa morda?«

Komaj da je vedel, kako je prišel iz hiše. Na ulici se je nekoliko pomiril. Mačevanje je sladko je rekel sam pri sebi in pogledal na uro. Mnogo časa ni več imel. Vzel si je torej taksi in rekel soferju naj ga zapelje v sosednjo hotelu Bradford.

Na vogalu je stal redar in Luke je stopil k njemu.

»Moje ime je Luke Imbrie — ali me poznate?«

»Seveda.« Uradnik se je široko namuznil. »Danes pač ne najdete človeka v tem mestu, ki vas ne bi natanko poznal. Vsi listi so polni vaših doživljenj.«

»Nu, ako čitate liste, veste gotovo tudi, kdo je princ Vasilja?«

»Menda vem.«

»Ta mah sem dobil glas, da v pisalni sobi hotela Bradford pričakuje mlado dekle. Če ga pri-

mete, pomeni to za vas povišanje.«

»Prosim, peljite me k njemu,« je vneto odvrnil redar.

Luke je princa takoj spoznal, ko je stopil v pisalno sobo. Njegova preobleka je bila kaj nedolžna in je obstojala samo v preširoki obleki in roženih naočnikih.

Vasilja ga je zagledal isti mah in togočno poskočil s stola. Toda soba je imela samo ena vrata. Bil je ujet.

»To je princ,« je dejal Luke.

»Areiram vas,« je rekel redar. »Prosim, pojedite mirno z menoj.«

Indičev obraz je pobledele in za hip se je moral opreti na rob mize. To da ga je bila Diana izdala, se mu je zdelo najhujše, kar ga je vobče moglo zadeti. Od besnosti ni mogel spraviti besede iz sebe.

Luke mu je čital misel na obrazu. »Nekaj bi vam rad povedal. Gospodinja Morvenova ne ve nič o tem. Čital sem pismo, ki ste ji ga pisali, ko je ni bilo v sobi, in ukrenil ta korak na svojo pest.«

»Prekleti vohun!« je siknil Vasilja skozi zobe. Luke se je zarežal. »Kaj drugega naj bo človek, če ima opravka s ptički, kakršni ste vi?«

»Torej, gospoda,« se je oglasil redar, nikar ne delajmo tukaj hrupa. O vsem se lahko pogovorita na policijskem ravnatelstvu. Tam se bo vse uredilo.«

»Kakopak,« je Luke odvrnil. »Ta hrabri gošpod je najel tri morlice, da bi me ubili. Drugače nimam nič proti njemu. Stvar je malenkostna.«

Slovinci in Hrvati

Značilen in zanimiv uvodnik v glasilu sarajevskega nadškofa dr. Ivana Šarića

»Katoški tjeđnik«, glasilu sarajevskega nadškofa dr. Šarića, objavlja uvodnik »Slovinci«. Uvodnik zasluži tem večjo pozornost, ker je znano, da je nadškof Šarić prišao čim tesnejšega sodelovanja med hrvatskimi in slovenskimi katoliškimi krogi na političnem polju. Na prvi pravi »Katoški tjeđnik«, da smo Slovenci Hrvatov mnogo bližji po jeziku, krvi in geografskem položaju kakor pa po duši in značaju. To se je pokazalo zadnjih 20 let odkar živimo v skupni državi. Med drugim piše o tem:

»Nas je razdelila zgodovina, ker smo se razvijali pod različnimi in mnogokrat nasprotnimi si kulturnimi in političnimi vplivi. Slovenci so izgubili zelo kmalu svojo politično svobodo in državno samostojnost. Slovenci so tudi dosti prej kot Hrvati prišli pod vpliv nemstva. Slovenci so postali tako integralni zapadnjaki in niso imeli z vzhodom stalnih zvez. Slovenci so narod, ki je užival zadnjih 250 let relativen mir in ni imel skupne meje s Turki, Hrvati pa so pod silo prilik bili pod orožjem skoraj celotno stoletje. Slovenci so čisto katoliški narod s povsem katoliško tradicijo. Hrvatski kraji so prepreženi z večjimi ali manjšimi skupinami pravoslavne in muslimanske vere.«

Dalje dokazuje sarajevski list, da so v politiki Slovenci »realnejši« od Hrvatov, kajti Slovenci so prijatelji kompromisov in tektike v nasprotju s Hrvati, ki so tipično pravni narod ki se že skozi stoletja bori za svoje pravice in svobodo. Prilike se nanesle, da so Slovenci danes gospodarsko in prosvetno naprednejši od Hrvatov. Slovenski življenjski standard je višji od hrvatskega, enako tudi pismenost in kulturne obzore. Slovenci so se navzeli od Nemcev duha discipline in smisla za organizacijo. Slovenci so vsekakor boljši organizatorji kakor Hrvati. Slovenska religioznost je bolj formalna in razvita kakor hrvatska. Zato pa je hrvatska globlja, ponosnejša in odpornejša. Katoličanstvo je bilo med Slovenci po nemškem vzoru tudi politično aktivno. Na Hrvatskem se je katoličanstvo držalo vedno od politike proč.

Nato prehaja glasilu nadškofa dr. Šarića na vlogo, ki smo jo igrali Slovenci v naši državi in pravi:

»Slovenci so bili v odnosih z Beogradom vedno za kompromis, realno politiko in sodelovanje s srbskimi strankami, ki so bile na oblasti. Smejali so se hrvatskim iluzijam in zahtevam po hrvatskih pravicah. Hrvati se bili v načelni opoziciji in postavljali zahtevo po reviziji ustave ter federativni ureditvi države. Slovenske metode so odklanjale kot brezidejne, slabše in drobinarske. Hrvati so Slovencem

hudo zamerili, ker so s svojimi metodami krepili in vzdrževali srbski centralizem in hegemonijo, čeprav bi morali kot katoličani biti bližje Hrvatim. Pri tem pa moramo priznati Slovincem, da so stvarno težili vedno za avtonomijo in ljubosumno čuvali svojo individualnost in svoje posebne slovenske interese.«

Karakterizacija vloge Slovincov v našem notranjem političnem življenju v teku zadnjih 20 let naše države je zelo značilna, ker »Katoški tjeđnik« prav dobro ve, kdo je odgovoren za vodstvo slovenske politike teh zadnjih 20 let. Tega tudi ne prikriva, ker dožiči to vodstvo, da je »razbilo zadnji vez med Slovinci in Hrvatsko in obliki svojega hrvatskega organiziranega pokreta, ki je forsiral pred, med in po vojni hrvatsko-slovensko solidarnost in razširjal med Hrvati slovenske katoliške organizacijske tipe in metode, med njimi tudi čisto politične z ustanovitvijo Hrvatske pučke stranke. Prepustila je Slovincem vodstvo, iniciativo in hegemonijo. Zaradi tega so ostale katoliške organizirane skupine med Hrvati izolirane in se bile pozneje prisiljene kapitulirati in se načelno emancipirati od slovenskega vpliva.«

Kakor izgleda, goji nadškof dr. Šarić še vedno tihe nade za obnovo sodelovanja organiziranega katoličanstva med Hrvati in Slovenci, ker ponovno poudarja, da so »Slovenci in Hrvati katoliška naroda. Zaradi tega bi morali hoditi v bodoče kupna pota«. Velike nade polaga na dr. Kulovca, ki ga označuje za voditelja katoliških Slovincov. O njem upa, da bo popravil to, kar je zamudil pokojni dr. Korošec, ki se je preveč navezal na Beograd, srbske stranke in politiko kompromisov ter se iznevil hrvatskim organiziranim katoličanom okoli Hrvatske pučke stranke, ki so mu izročili svoje vodstvo v njegove roke. O dr. Kulovcu pa pravi list nadškofa dr. Šarića da je »znan kot prijatelj Hrvatov, pa tudi kot človek idej in linije.«

Članek »Katoškega tjeđnika« je značilen spravo vedno bolj pogostih vesti da se hrvatski katoliški krogi pripravljajo na obnovo samostojne politične akcije izven okvira hrvatskega narodnega pokreta pod vodstvom HSS, ki jim zavoljo svoje liberalističnega gledanja na razna nazorska vprašanja ni bila nikdar posebno priljubljena. To je tudi razumljivo, saj je bil pokojni ideolog in voditelj HSS Stepan Radić vse preje, kakor pa prijatelj po slovenskih vzorih prirojenih organizacij hrvatske katoliškega političnega in kulturnega pokreta.

BELEŽKE

O rekonstrukciji vlade

Včeraj se je vrnil iz Zagreba v Beograd po predsedniku vlade dr. Maček. Z njegovega povratkom so se obnovila pretekli tedni odgodena pogajanja za rekonstrukcijo vlade, ki bo izvedena v zvezi s spopolnitvijo izpraznjenega notranjega in prosvetnega ministristva. V zvezi s temi pogajanjimi se še vedno razširjajo vesti o stremiljenjih, da bi se ob tej priliki razširila osnova sedanje vlade in bi se s tem ustreglo razpoloženju ljudskih množic.

„Črnogled napovedi“

O čestnih delih v preteklem delu pravljila »Slovenec« in prihaja do zaključka, da so napovedi o javnih delih na naših cestah za letošnje leto »precej črnogledne«. Po njegovem mnenju bo modernizacija naših cest skoraj nemogoče oddati, če bo še objeljavalo načelo, da morajo staviti podjetniki fiksne ponudbe »Slovenec« nato nadaljuje:

»To pomeni, da bomo še naprej čakali na to, kdaj naj se prične modernizacija naših cest, za katero je sicer denar že na razpolago. Tako bomo gledali naprej, kako zaradi naraščanja cen ne zadoščajo danes več vsote, s katerimi bi pred nekaj meseci vse delo še lahko opravili. Delavnost na banovinskih cestah pa bo v znatni meri zavrijlo dejstvo, da banovinski proračun prav gotovo ne bo mogel narasti v tistem razmerju, v kakršnem je narasla draginja. Letošnji načrt za javna dela na banovinskih cestah je zelo skromen in obsega v glavnem le zaključitve posameznih še nedokončanih gradbenih del.«

Podpora za Hrvatskega junaka

Predsednik HSS dr. Maček je sprejel predsednika Hrvatskega junaka bivšega poslanca dr. Milutina Mayerja ki mu je poročal o razvoju te samo — hrvatske telovadne organizacije. Hrvatski junak šteje okoli 20.000 članov, a se mora baje boriti z velikimi težavami zaradi pomanjkanja sposobnih organizatorjev in tečajnih strokovnjakov. Težave pa ima tudi zaradi nezadostnih denarnih sredstev. Dr. Maček je obljubil predsedniku dr. Mayerju, da bo podprl delo Hrvatskega junaka in mu izposloval tudi primerno finančno podporo.

Sporazum za sarajevski mestni svet

Te dni bo, kakor poročajo listi, končno imenovan novi mestni svet v Sarajevu. V njem bo 25 zastopnikov muslimanov in pravoslavcev iz JRZ, 13 zastopnikov HSS, 5 predstavnikov radikalov dr. Laze Markovića ter po eden zastopnik zemljoradnikov in samostojnih demokratov. Zupan bo ostal še nadalje Muhamed Zlatar, podzupan bo postal brat finančnega ministra dr. Zdravko Sutej, drugi podzupan pa verjetno dr. Dušan Vasiljević, pristaja JRZ.

Za enotno upravo železnice na Hrvatskem

»Hrvatski železnice«, glasilu Zveze hrvatskih železničarjev, objavlja uvodnik o težavah pri prevozu hrane za mesta in druge pasivne predele v banovini Hrvatski. Glasilu hrvatskih železničarjev misli da bi bilo mogoče odstraniti večino sedanjih težav pri železniškem prometu na ozemlju Hrvatske, ako bi se združilo vodstvo vseh

Sličice iz portugalske prestolnice

»Gazzetta del Popolo« priobčuje zanimiv članek svojega libzonskega dopisnika Cezarja Ravellija, ki opisuje sedanje življenje v portugalski prestolnici Lizbonu. Je po zatiranju dopisnika sedaj najbolj bučno in šumno mesto na svetu, ima pa še neko posebnost: množice političnih beguncev, ki so se iz vseh krajev Evrope zatekli na Portugalsko. Domačini jim pravijo begunci, vendar za velik del teh tujcev ni primerna ta oznaka. Med njimi je zlasti mnogo oseb ki jih je človek srečaval v Lizbonu, že od španske vojne dalje in o katerih nihče ne ve, s čim se bavijo, kako in od česa žive. Zelo težko je stopiti v stike z njimi, če teže na je izvedeti kaj o njih. Zaradi njih vlada v mestu nekako ozračje nezaupanja.

Domačini cenijo, da je teh tujcev do 40.000, in treba se je človeku le za kratak čas ustaviti na kakem vogalu v Rossii, kakor se imenuje poslovalni del mesta, pa bodo mimo nleza prišli zastopniki skoro vseh evropskih narodov in slišal bo vse njih jezike. Britanska bronazanda je seveda zelo delavna ter neorestan ščiva portugalsko javnost proti Nemcem in Italijanom, ki se mude v mestu. Ta gonja je že pokazala zelo neljubne posledice ki jih občutijo vsi tujci, zlasti pa Nemci. Dopisnik nemškega lista »Signal« ki išče motivov za svoje reportaže večkrat naleti na odkrito sovraštvo. Nekoč je v luki poskušal fotografirati zaobe blaga z angleškimi napisi, pa mu občinstvo ni dalo da bi napravil posnetek. Drugič je poskušal uleteti v anarar skupino Židov, so mu ušli ko so videli da jih hoče fotografirati. Zopet drugič je hotel fotografirati ladjo, iz katere se je bil ravno izkrcal ameriški poslanik. Zopet je nastal krik in zaradi sličnih malenkosti prihaja do mučnih nastanov.

Prebivalstvo Zedinjenih držav

Urad za ljudsko štetje v Washingtonu je objavil te dni, da znaša število prebivalstva Zedinjenih držav v vseh 48 zveznih državah vseh distrikt Columbia 131.4 milijona duš. Kakor pišejo listi bo ta rezultat predložil prezident Roosevelt kongresu zaradi odločitve, ali naj se na osnovi rezultata ljudskega štetja število članov kongresa pomnoži ali ne. Po ameriški ustavi predstavlja namreč reprezentanca zbornica ameriško ljudstvo neposredno. Vsakih deset let je treba zato po rezultatu ljudskega štetja nanovo določiti število članov te zbornice ki se nate v sorazmerju s prebivalstvom razdelje na posamezne države. Izračuna se količnik ki potem velja kot osnova za določanje števila poslancev v vsaki državi. Ako pa ima katera država manj prebivalcev od količnika, ji pr ustavi vendar pripada en poslanec. Od leta 1911 se število poslancev ni spremenilo. Sedaj jih je 435.

Nemški ljudski zakonik

Že pred časom je Nemška pravna akademija dobila nalog, naj pripravi namesto dosedanjega nemškega občega državlanskega zakonika iz leta 1900 nov zakonik, ki naj bi izšel kot tako zvojni »ljudski zakonik«. Na poslednji svoji skupščini je pravna akademija sporočila, da je že izdelala osnutek nekaterih delov novega zakonika, da pa bo treba glavno delo še opraviti. Predsednik akademije minister dr. Frank je ob tej priliki nakazal nekaj smernic, po katerih se izvaja reforma nemške civilnopravne zakonodaje.

Nasproti dosedanjemu zakoniku bo novi zakonik že po svojem značilnem imenu nekaj posebnega in v narodnosocialističnem smislu originalnega. Dosedanja označba »civilnega zakonika« izvira iz rimskih pravnih zamisli in nekaterih vplivov francoske revolucije. Prvi izmed šestih delov novega zakonika bo posvečen državljanu kot »narodnemu drugu« (Volksgegenstand) in ne »abstraktni osebi«. Nato bo novi zakonik vseboval določbe o družini. Tretji del se bo nanašal na dedno pravo, četrti pa na »pravo trgovskih transakcij«, medtem ko bo sta zadnji dve knjigi posvečeni obdelavi lastnine in določbam o družini. Kot uvod bo v novem zakoniku 32 temeljnih pravnih, ki bodo nekakšna programatična izpoved. Jezik novega zakonika bo enostaven in za vsakogar razumljiv.

SOKOL

»Biblioteka za narodo« se imenuje nova zbirka knjig, ki jih izdaja savez Sokola kraljevine Jugoslavije po zares ljudskih cenah. Posamezni snopiči stanejo po 1 do 2 dinarja. Do sedaj so izšli trije snopiči: 1. izbrani citati z govorov Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, 2. besede slavnega srbskega učenjaka in buditelja dr. Jovana Cvijića in 3. »Gregorij Petrov, apostol dela«. Ta knjižica je izšla pravkar. Kakor čujemo, pripravljajo savez tudi nekaj snopičev v slovensčini, kar bo dobrodošlo našim društvom in četam.

V sokolski župi Osljek so vodilni župni činitelji izvršili letni pregled največjih župnih edinic, med njimi Slav. Brod, Vinokovci, Požežga itd. Mnoga izmed njih so vodila društva v svojih okrožjih in je umestno, da se njih delovanje od časa do časa pregleda. Toda še važnejše je, da stopijo župni činitelji čim česče v ožje stike z društvenimi činitelji ter na licu mesta proučijo marsikak problem, ki se da le s težavo pisмено urediti. — Ob tej priliki se spominjamo, kako izvajajo tudi pri nas nekatere župe slične revizije. Koristi od njih imajo i župa i edinece. Skoda bi bilo, da se taki koristni ukrepi opuste. Najvažnejše pa je pri tem, da se gojijo čim tesnejši osebni stiki med činitelji vseh edinic in župe.

Drobne vesti iz našega sokolstva. Tudi Savez Sokola je imel svoj badnjak na badnji dan. Svečane obrede je opravil podstarosta arh. Smiljanec ob veliki udeležbi beograjskih Sokolov in zlasti članov savezne uprave. — V Splitu so frankovci v Silvestrovi noči hoteli zopet odstraniti spominsko ploščo Splichanom, ki so v svetovni vojni dali svoja življenja za narodno svobodo. Opazil jih je bivši načelnik splitske župe in jim dejanje preprečil s težko muko. Br. Vrcan je bil zaradi tega najprej aretiran in šele na intervencijo župe izpuščen. To je vsekakor značilno za razmere, ki mora sokolstvo ponekod v njih delovati. In vendar vztraja! — Najmlajši starosta v vsem našem sokolstvu je 26-letni br. Miodrag Milošević, ki si ga je za-

radi agilnega dela izbralo članstvo čete Osipaonica blizu Smedereva za svojega starešino.

Kakšna boji jugoslovenska žena? V časih sokolskih listih smo čitali pred kratkim silep ženskega zveznega vaditeljskega zbora COS o vprašanju, kakšna boji česka žena. Sklepe se glasi takole: sleherni Cehinja boji kot žena: dobra gospodinja in dobra mati, sposobna za samostojno preživljanje in v pomoč možu v preživljanju rodbine; kot rodoljubna Cehinja naj dobro pozna svojo govorico in jezik, daje svoji domaćini česki izraz in usmerja svoje gospodinstvo po potrebah narodnega gospodarstva; kot Sokolica pa mora poznati sokolsko misel, zgodovino, ustrojstvo in književnost in mora nesebično delati za telesni, duševni in npravnstveni napredek naroda v sokolskem duhu. — Pravilno bi bilo da bi vse zavežne jugoslovenske žene v vsem posnemale svoje česke sestre, ki imajo dovolj izkušenj v življenju in so storile zgornji svoj sklep na podlagi tega.

Knez namestnik na madžarskem poslanstvu

Beograd, 23. januarja. AA Dne 22. januarja je ob 20.30 ekscelence baron Bakacs-

Bessonyi, madžarski poslanik na našem dvoru, s svojo soprogo priredil na madžarskem poslanstvu večerjo v čast Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge. Pri večerji je bila navzoča tudi Nj. Vis. grofica Tering. Poleg drugih povabilencev sta bila navzoča tudi predsed. vlade Dragisa Cvetković z gospo, zunanji minister Aleksander Cincar Marković z gospo, dvorni minister Milan Antić z gospo in dvorna dama Nj. Vis. kneginje Olge ga. Lozanić.

Smrt hrvatskega znanstvenika

Zagreb, 23. jan. o. Po kratki, a teški bolezni je davi umrl v 63. letu starosti dr. inž. Fran Hanaman, profesor na tehniški fakulteti zagrebskega vseučilišta. Pokopani bo na Mirogoju v soboto dopoldne.

Za časa svetovne vojne je bil Hanaman kovinarski strokovnjak v tvornici letalskih motorjev na Dunaju. Po vojni je postal v Zagrebu poverjenik za obrt in industrijo v vladi Narodnega veča. Leta 1921 je bil imenovan za profesorja na tehniški vis. šoli, ki se je pozneje spremenila v fakulteto zagrebskega vseučilišta. Smrt ga je dohitela pri delu, ko je baš organiziral rudarski ošek na tehniški fakulteti.

SPORT

Konferenca brez uspeha

V Zagrebu so reševali vprašanje teritorialne razdelitve med HSS in SSSS, vendar niso prišli do nobene rešitve

Kakor smo že včeraj zabeležili, na tem mestu, je bila predsedničnim v Zagrebu konferenca predstavnikov vrhovnih narodnih sportnih organizacij, na katero je prispele tudi zastopniki ministristva za telesno vzgojo načelnik dr. Stijić, ki naj bi po sklenjenem dogovoru med ministrom za telesno vzgojo Pantićem in predsednikom »Hrvatske sportske sloge« dr. Krnjevićem zaključila pogajanja za ureditev sportnih odnosov med posameznimi narodnimi zvezami. Konferenca so se poleg zastopnika ministristva za telesno vzgojo v imenu HSS udeležili dr. Kraljević in šuste, za SSSS Tadić in Perić, za Slovensko sportno zvezo pa dr. Kostel in dr. Skaberne.

Sestanek je otvoril domačin dr. Kraljević s kratkim pozdravom in poudarkom, da so zastopniki HSS prišli na konferenco z mnogo dobre volje in trdnim sklepom, da bi skupno s Srbi in Slovenci našli sporazumno rešitev za vsa sporna vprašanja. V podobnem smislu so se prve mu govorniki pridružili tudi Tadić za Srbe in dr. Kostel za Slovence.

Prvo poročilo je nato predložil tajnik HSS šuste, ki je govoril o vseh dosedanjih sestankih, ki so že bili sklicani v te namene, kakor tudi o tem, kako so potekali in navajal kot zaključek znani komunique z dne 14. julija 1940, v katerem so bila tudi navedena skoraj vsa glavna sporna vprašanja. Za njim je srbski delegat Tadić v daljših izjavah predložil delegatom nekakšen dnevni red sestanka, ki naj bi združil razprave 1.) o reorganizaciji narodnih in vrhovnih zvez, odobritvi pravil za vrhovne zveze, financiranju teh forumov do 1. aprila t. l. in nadalje ter likvidaciji še obstoječih starih zvez, dalje 2.) o reorganizaciji Jugoslovenskega olimpijskega odbora ter likvidaciji Saveza sportnih savezov, ki nima več pogojev za obstoj ter 3.) o problemu manjšinskih sportnih zvez.

Takoj za tem so Hrvati sprožili glavno vprašanje, namreč teritorialno razdelitev območja hrvatskih narodnih zvez in ostalih. Ta razprava, ki se je zelo zavlekla in v katero so posegli vsi delegati, se je prav navsezadnje končala brez pravega zaključka. Srbi so pri tem zagovarjali stališče, da naj se tudi v sportu območja razdelijo v smislu notranjepolitične ureditve v državi, medtem ko so Hrvati vztrajali v tem, da to zanje ni sprejemljivo, češ ker ono, kar ni v hrvatski ali dravski banovini, nikakor še ne tvori srbske banovine. Pri tem so naglašali, da tega stališča ne morejo spreminjati, ker bi bili sicer izročeni hudim napadom javnosti in tiska. Sicer pa so že svoječasno pristali na koncesijo, da ne bodo forsirali včlanjenja svojih narodnih zvez neposredno v mednarodnih sportnih federacijah, zato pa zahtevajo, da bi lahko klub bi iz spornega območja, kakor n. pr. iz

Bačke, Baranje, Srema, Bosne ali južne Dalmacije po nekaki opciji imeli možnost pristopiti v hrvatske narodne zveze. Tej rešitvi so se ponovno uprli Srbi, češ da imajo tehtne pomisleke zoper tako usmerjenje klubov, ki delujejo v območju, ki bi ne bilo kompaktno srbsko.

Slovenska delegata sta v to razpravo posegala le sem in tja, ker se je spor nanašal samo na Srbe in Hrvate, slednjic pa sta, ko sta videla, da v tej točki ne bo prišlo do sporazuma, predlagala, naj se rešitve odgodi na poznejši čas. Pri tem sta naglašala še posebno, da baš zaradi teritorialne pristojnosti dozdaj med sportnimi zvezami sploh ni bilo nobenega spora in so nekatere celo v lastnem območju rešile to vprašanje tako, da redni občni zbori odločajo o sprejemu takšnih klubov, ki želijo iz spornega območja priti v drugo narodno zvezo kakor ostali. Hrvatski delegati so kljub temu vztrajali pri svojem, češ da je teritorialno vprašanje zanje navednega značaja, ki je v vseh zvezah z vsemi ostalimi, tako da preden ne bo rešeno, ni vredno razpravljati o vseh ostalih.

Sklicatelji so imeli v ostalem pripravljen tudi majhen načrt za ureditev ostalih sportnih vprašanj, glede katerih med posameznimi predstavniki prav za prav ni bilo nobenih nasprotov. Med temi velja naglasiti naslednje: Narodne zveze naj se organizirajo v vrhovnih zvezah po načelu enakopravnosti. Sedeži državnih zvez se določijo sporazumno v oni kraj, kjer so najboljši pogoji za delovanje ali po turnusu. Financiranje državnih zvez opravlja ministristvo, narodnih zvez v banovini Hrvatski pa banovina, drugod pa tudi ministristvo. Savez sportnih savezov naj likvidira, ker bodo v bodoče predstavniki narodnih sportnih organizacij HSS, SSSS in SSZ. Za Jugoslovenski olimpijski odbor naj se sestavi nov statut, po katerem naj bi bile v njem včlanjene le vrhovne zveze. Do podrobne razprave o vseh teh vprašanjih ni prišlo, ter je ostalo vprašanje teritorialne razmejitve med srbskimi in hrvatskimi zvezami na mrtvi točki.

Razgovori so trajali štiri ure in jih je zaključil zastopnik HSS dr. Kraljević z izjavo, da so bile te razprave prav koristne in so spet nekoliko približala posamezna mnenja, čeprav je do končne prave reorganizacije še zmerom zelo daleč.

Bilo je spet mnogo mnogo besed in zelo malo dejanj, in sicer prav v času, ko naši sedaj najbolj aktivni sportniki — smučarji — zama prosiyo in moledujejo za onih nekaj tisočakov, da bi lahko nastopili in pokazali, kaj so mimo vseh teh konferenc in razprav dosegli za lastnimi žrtvami in samo požrtvovalnosti. Do prave reorganizacije je pot menda res zmerom bolj mračna!

V nekaj vrstah Smučarski praznik v šoštanju

Šoštanj, 21. januarja. Tako lahko po pravici imenujemo nedeljo 19. januarja, ko je bila v širokem pri šoštanju otvorenja nova smučarska skakalnica. Z otvoritvijo je bilo kronano vse delo in ves trud naših smučarjev, ki so sami dali pobudo za gradnjo skakalnice, sami poiskali teren, izsekali del gozda in tudi sami izvršili največ dela. Majhni skupini teh postrtovalnih delavcev je stal na čelu tihi, a delavni sportnik Riko Železnik. S pripravami so pričeli že lansko poletje. Premagali so vse manjše in večje ovire, ki se pri takem delu skoraj vedno ponavljajo. Sedaj imajo šoštanjski in okoliški smučarji svojo skakalnico, sposobno za 25 metrske skoke.

V nedeljo popoldne je bila skakalnica otvorena in izročena svojem namenu. Proti širokem — iz šoštanja je do skakalnice slabe pol ure hoda — se je vila dolga procesija prijateljev belega sporta. Prireditelji so vsi pot iz šoštanja markirali. Na vsaki strani skakalnice sta stala dva mlajša z zastavicami. Otvoritveni govor je imel predsednik podružnice SPD dr. Gorjanc, ki se je tudi zahvalil vsem delavcem pri gradnji nove skakalnice in kmetu Koželjniku iz Topolšice, ki je z razumevanjem dal potreben prostor na razpolago. Nato so domači smučarji otvorili skakanje. Ekipo smučarjev — seniorjev so tvorili: Železnik, Končan, Hliš, Kumer, Lorbek, Čresnik in Dvornik. Nastopili so tudi juniorji. Kot gost je parkrat krasno skočil Celjan Romih. Nedejski skoki so bili predvsem propagandnega značaja in smučarji med seboj tokrat še niso tekmovali. Priznati pa jim je treba, da so že v nedeljo pokazali mnogo rutine in smelosti. Ob intenzivnem treningu se bodo gotovo razvili v prav dobre skakalce, katerim bo sedanja 25 metrska skakalnica kmalu postala premajhna.

Zimsko sportal ošek podružnice SPD bo še v teku februarja priredil na novi skakalnici tekme v skokih, skupno s tekami v skokih.

Zoper letošnje prvenstveno tekmovalje v nogometu imajo Hrvati precej tehtne pomisleke, ki jih je zbral in objavil funkcionar Hrvatske nogometne zveze in član Gradjankega dr. Jerko Šimić. Predlagatelj pravi, da bodo z novim načinom tekmovalja za državno prvenstvo vodilni nogometni klubi v državi močno preobremenjeni in je zato mnenja, da je treba sedanji način tekmovalja spremeniti. Dr. Šimić smatra, da bi bilo najprimernejše, da bi se spet ustanovila posebna državna liga, v katero bi vstopili štirje hrvatski ter pet srbskih klubov in pa predstavnik Slovenske nogometne zveze, vsi ostali klubi pa naj bi v sezoni med seboj tekmovali v posebnih narodnih ligah z določenim številom konkurentov. Slovenski nogomet bi letos v tej novi državni ligi zastopala Ljubljana, za prihodnje leto pa naj bi prvak slovenske lige igral kvalifikacijsko tekmo z Ljubljano. Novi način tekmovalja bi oprostil vodilne klube številnih tekem v domačih ligah, za katere bi po sedanjih računih potrebovali nič manj in nič več kakor 60 terminov, čeprav je vse leto samo 52 nedelj. Predlog ima prav gotovo svojo dobro stran in verjetno je, da bo tudi v Beogradu zadel na razumevanje, za našo Ljubljano pa bo ta novost glede na številne pri tožbe proti tekmovalju z našimi podeželskimi klubi prav gotovo samo zaželen.

Dodatno k zaključnemu poročilu o povratku naših hokejistov iz Rumunije bi zdaj dodatno objavili še tabelo, ki najbolj nazorno kaže, kako se se razvrstili udeleženci tega turnirja.

Slovaška 3 3 0 0 9:1 6 (0)
Bukarešta 3 2 0 1 6:5 4 (2)
Jugoslavija 3 0 1 2 3:8 1 (5)
Rumunija 3 0 1 2 1:5 1 (5)

Zanimivo je, da so zagrebske »Novosti«, ki objavljajo kratek reasume o tem turnirju, vidno podčrtale, da je ta turnir pri nesel samo dozdajni (podčrtali ml. Op. ur.) neuspeh Jugoslavije. Vsakemu svoje, tako je prav!

SK Atletik v Celju bo imel občni zbor v soboto 25. t. m. ob 20. pri »Zelenem travniku« v Celju.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par, za vsak 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Zenska

Pisarniška moč
z najmanj dvema pisarniškima prakso v večji trgovini, zmožna slov, in nemške korespondence, stroje pisarstva in knjigovodstva, se sprejme s 1. marcem. Vsem področjem kraja. Oskrbna v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo navedenih služb na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna 23712«.
1102-1

Pisarniška moč
perfektno stroje pisarje, slov in nemške stenografije, se sprejme. Prednost odvetniška praksa. Ponudbe s prepisi sprave, navedbo zahtevkov na podr. Jutra Celje pod »Stalno«.
1425-1

Hotelskega slugo
z letnimi sprave, in znanjem nemščine sprejme za takojšen nastop hotel »Zamorca«. Maribor.
1470-1

Ključavničarje in železostugarje
dobre moči, sprejemno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Tovarna 1126«.
1434-1

Službe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Mlada simpatična in inteligentna dama
z znanjem drž. jezikov, nemščine in francosčine ter s trg. pisarniško prakso, išče kakršnokoli primerno službo.
1427-2

Službo v pisarni
ali kot samostojna gospodinja, išče sposobna 35-letna ločenka z maturo in znanjem več tujih jezikov. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »33«.
1429-2

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Zajčje
veverčije, domače mačke in vse druge kože od divjadi, kupuje stalno in plačuje najvišje cene. Zdravil. Ljubljana, Stari trg, trgovina.
1435-7

Železne sode

za ca 200 litrov vsebine, dobro ohranjene, kupi Remec & Co., Kamnik.
1417-7

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

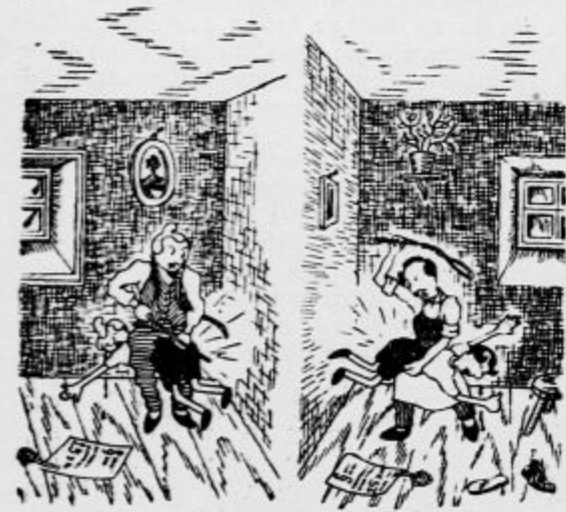
Pisarniške prostore
dveh sob v pritličju ali v I. nadstropju iščem. Ponudbe pod »Center« na ogl. odd. Jutra.
1450-19

Prazen prostor

25 kv. m. z industrijskim tokom, primeren za delavnico, se odda. Smartinska c. 10.
1443-19

NAJSLAJŠA in NAJBOLJŠA
kreplina plača je **BERMET-VINO**
ORNIKA IZ FRUŠKE GORE.
Sremski Karlovci — Gostinčarje audite to špektjaliteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja
B. MARINKOV,
Sremski Karlovci — Fruška gora

Jakec Skok in Skakec
Rok Poskoki dveh navihancev v treh poglavjih.
TRETJE POGAVLJE



51.
Rečeno, od žandarja naročeno pri tisti priči je bilo storjeno: pod palico se kar kadi in bliska — tu Jakec Skok, tam Skakec Rok zavriska...

Kupim

VSAKOVRSNO ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SHROGOSTIŠKE RUBE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOM

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot nove
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Princa svetolikalnica

Mirna družina
trije odrasli, išče avsočno stanovanje v bližini mesta, za umerjeno ceno. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Toden plačnik 1321«.
1428-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Sobo na Mirju
sončno, lepo opremljeno, s prostim vhom, blizu tehnike oddam. Naslov v vseh posl. Jutra.
1397-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhom, z I. ali dvema posteljama, blizu tramvaja, poceni oddam. Sp. Šiška, Cernetova ul. 31. I. nadst., vrata 3.
1461-23

Rudarski inženjer

s prakso SE IŠČE za takoj, za premogovnik v Srbiji. Ponudbe pod »Timok« na Publicitas a. d., Beograd, poštini pretinac 60.

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din; za dajanje naslovov 5 din; najmanjši znesek 20 din.

Agilna in poštena. Avtomobil. Blizu trga. Blizu centra. Čedna. Dobra gospodinja. Dobre priateljevo. Trgovca. Tihna sreča. Udobno. Uspeh 1000. Ugodno odd. plačevanje. Upeljan 7. Vojašine prost. V centru. Zmožna. Prijazna. Zelo lepa lega. Zis. Zelini risati. Zima v Kranjski gori. 30.000.

Zastoj zavojček
Dostavovga toaletnega bisera na poskušajo — Uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa stane čista, zdrava, sveža in miada. Mazoni. sojedci. nečistosti obraza izginejo. Posijite za strošek 4 dinarje v znamkah. Kemikalijs. Novi Sad 144. V lekar nah. drogerijah originalni karton din 43.
50-37

Stroji

Vsaka beseda 50 par, za vsak 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod »Dobro« na ogl. Jutra.
1449-29

Živali

Din za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Zatekel
se je visok, bel lovak pes s temnimi krpmi. Kdor ve zanj, naj sporoči dr. Lokarju. Ljubljana, Mahničeva 40.
1446-27

KAUČE

novi modeli po nizkih cenah dobite pri **E. Zakrajšek,** tapetništvo Miklošičeva 34.

Vodnikove družbe! Postani in ostani član

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. — 25% popusta na jugoslovanskih državnih železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. februarja 1941 pri pristojnem častnemu zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Fönies, Tyrševa 33, Telefon 27-62.
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, Telefon 25-97.
V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Leipzigu. Knez Mihajlova 33.

Državna razredna loterija

Bliža se glavno zaključno žrebanje V. razreda 41. kola, ki bo trajalo od 8. februarja do 6. marca t. l.

V tem času bo Državna razredna loterija izplačala srečnim igralcem preko

56 milijonov dinarjev

Srečke za V. razred so dospele. Naročniki naj svoje srečke IV. razreda obnovijo za peti razred najkasneje pet dni pred žrebanjem.

Oni pa, ki še nimajo srečk in imajo namen udeležiti se velikega glavnega žrebanja, naj sežejo po srečkah, katere so v številnih serijah na razpolago v glavni domači kolekturi »VRELEC SREČE«, katera Vam zadete zneske takoj izplača na roke brez odbitka.

Cena srečk: za eno celo srečko din 1.000.—, za eno polovico srečke din 500.—, za eno četrtino srečke din 250.—.



Priporoča se Vam vsem glavna kolektura drž. razredne loterije

»VRELEC SREČE«,

Alojzij Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega pokojnika, gospoda

Josipa Suchya

se najtopleje zahvaljujemo za vse izraze sočutja, za poklonjene vence in cvetje in za spremstvo na zadnji poti, posebno prečastiti duhovščini, uradništvu Trboveljske premogokopne družbe, gospodu docentu dr. Ivanu Matku ter vsem pokojnikovim prijateljem in znancem.

Ljubljana, Dunaj, dne 22. januarja 1941.

JULIJA SUCHY, soproga z otroci;
M. FLORJANA, uršulinka, sestra.

Veliko svetovno industrijsko in trgovsko podjetje IŠČE nekoliko

MLADIH SIL

ki žele s svojim resnim delom, marljivostjo in vestnostjo istinski napredovati in s tem si ustvariti življenjsko eksistenco v družbi.

Reflektanti morajo biti:

1. Jugoslovanski državljani;
2. duševno in telesno popolnoma zdravi;
3. brezhibnega moralnega obnašanja;
4. dovršili 18, a da niso prešli 25 let življenja;
5. odslužili kadrovske rok;
6. imajo potrebno teoretsko komercialno izobrazbo.

Obširne ponudbe s curriculum vitae poslani na ogl. odd. »Jutra« pod »Mlade sile«.

Dragica

gojenka II. letnika zasebne učiteljske šole šolskih sester v Mariboru

Pogreb nepozabne dušice bo v soboto, dne 25. januarja 1941 ob 15.30 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 27. januarja 1941 ob 7. uri v magdalenski cerkvi.

Maribor, Oplotnica, 23. januarja 1941.

Žalujoci: atek in mamica; Franc in Dušan Brglez, brata

Jožefa Miklavčič - Gorup roj. Ivančič

Pogreb bo v Kanalu ob Soči v petek, dne 24. januarja 1941. na pokopališče pri Sv. Ani.

Sv. maša zadušnica se bo brala v Ljubljani, v ponedeljek 27. januarja ob pol 8. zjutraj v franciškanski cerkvi pri oltarju »Marija Pomagaj«.

Kanal ob Soči, Sv. Lucija ob Soči, Ljubljana, Maribor, dne 22. januarja 1941.

JULIA por. FRATNIK, POLDI por. GRUDEN, hčerki.

FRAN, RIHARD, sinova. in ostalo sorodstvo.